Korporátní struktury a transakce

Simple Tax Law

Michal Hanych, Jaroslav Hroch, Kirill Juran,
Michal Novotný, Simona Posmiková, Barbora Šaldová
Korporátní struktury a transakce

© SimpleTax, 2020
© Backstage Books, 2020

ISBN 978-80-88049-21-0

Korporátní struktury a transakce

Michal Hanych
Jaroslav Hroch
Kirill Juran
Michal Novotný
Simona Posmiková
Barbora Šaldová

SimpleTax Law
Backstage Books
2020

Obsah

O SimpleTax a SimpleLaw 7

Úvod 13

1. Struktury? Proč? Jak? 15

Jak může vypadat struktura? 15

Proč uvažovat o struktuře? 17

Fyzická osoba vs. společnost 17

Když už jedno s. r. o. nestačí 21

Jak vytvořit strukturu? 24

Limity struktur 25

Zneužití práva 25

Transfer pricing 27

2. České korporátní struktury 29

Založení struktury a restrukturalizace 29

level 0 – založení společnosti 29

level 1 – založení holdingu 32

level 2 – založení sesterských společností 37

level 3 – restrukturalizace 41

Daňové aspekty 44

3. Mezinárodní korporátní struktury **49**
Založení struktury a restrukturalizace 49
Daňové aspekty 51
Daňová rezidentura 51
Stálá provozovna 52
Zápočet daně 52
Vynětí příjmů 53
Využití méně zdaněné destinace 53
Přemístění majetku do zahraničí 54

4. Transakce – vztahy mezi společníky, vstup investora a exit **55**
Jak si nastavit vztahy mezi společníky? 55
Způsoby vstupu investora 62
Jednání s investory a úprava vzájemných práv 65
Jste investor – na co si dát pozor u digitálního podnikání 69
Jak se zbavit minoritního společníka 76
Jak se bránit v případě, že jste minoritním společníkem 78
Exit – kdo je připraven, není překvapen 79

Zdroje 83

O SimpleTax a SimpleLaw

Všechny autory této knihy spojují tři věci:

1. Vyznají se v prostředí digitálního podnikání,
2. umí právo i daně,
3. baví je business.

Od toho se odvíjí zaměření poradenských kanceláří SimpleTax a SimpleLaw. Zaměřujeme se na klienty z oblasti digitálního podnikání a nových technologií. To má jednu nevýhodu: Nerozumíme tolik tradičním průmyslovým odvětvím a jejich potřebám. Má to ale i jednu obrovskou přednost: Můžeme se plně soustředit na digitál a tam poskytovat hluboce odborné právní, daňové a businessové poradenství. V tak složitém prostředí to jinak nejde.

Specializace je nezbytnost.

Trendem poradenských služeb je také komplexnost. Mít v jedné osobě odborníka na právo i daně vs. řešit jednu věc zvlášť s daňařem a zvlášť s právníkem. Druhá varianta zaostává za první ve vyšších nákladech za poradenství, ale zejména v kvalitě služby. Právníkům bez znalostí daní unikají zásadní ekonomické okolnosti, daňařům bez znalostí práva nedochází právní limity.

Komplexnost je důmyslnost.

Protože nás business baví a protože sami business děláme, neradíme jít klientům do toho, co pro ně nemá podnikatelský smysl. Naopak klienty

vedeme takovým směrem, aby racionalizovali své prostředky. Zaplatit fakturu za poradenské služby, které jsou vlastně k ničemu, to není udržitelné poradenství. Máme spíš radost z našich klientů, kteří s námi vyrostli až do světových rozměrů. A my s nimi.

Mgr. Ing. Michal Hanych, LLM

Je advokátem i daňovým poradcem současně. Dává rady ohledně obchodních strategií, akvizic, ale také sporů, exitů a mezinárodního zdanění. Při studiu mezinárodního daňového práva v Nizozemsku jej fascinoval předmět korporátních daňových struktur. Nebojí se řešit problémy spojené s novými technologiemi a chápe, že realita je jiná než psané právo. Za poslední rok v rámci SimpleTax & SimpleLaw pracoval na 10+ transakcích a restrukturalizacích v řádu miliard korun.

Mgr. Jaroslav Hroch

Je právníkem specializujícím se na korporátní struktury a korporátní právo obecně. Nabral zkušenosti v Deloitte, jedné z největších poradenských společností na světě. Jeho zvláštní odborností jsou přeměny společností (rozdělení, fúze). Část studia strávil v Belgii, kde měl možnost navštěvovat kurzy od předních odborníků na M&A. Klientům pomáhá s právní a daňovou strukturací jejich podnikání se zaměřením na ochranu před riziky, minimalizaci nákladů a na strategické plánování. Řeší také restrukturalizaci podnikání například v momentě vstupu nového investora či rozšíření o nové, často rizikové, podnikatelské aktivity.

Mgr. Kirill Juran

Je daňový a obchodní právník. Jeho specializací jsou technologické společnosti a startupy s lokální i globální ambicí. Mimo jiné se podílel i na akvizici Beat Games (tvůrce hry Beat Saber) společností Facebook. Zároveň se věnuje i mentoringu startupů, kde spojuje daňové a právní znalosti s businessovými zkušenostmi z praxe. Umí poradit s nastavením vztahů mezi společníky, volbou business modelu, vnitřní a vnější strukturací společnosti. Zkrátka se vším, co je třeba pro růst podnikání od založení po exit. Je přesvědčený, že business má především vydělávat, a vede k tomuto cíli i klienty.

Mgr. Michal Novotný

Je advokát, jehož primární specializací jsou smlouvy. Snaží se smlouvy přizpůsobovat skutečnému fungování konkrétního businessu a opačný (byť častý) přístup klientům rozmlouvá, jelikož takové smlouvy pak jednoduše právně nefungují a klientům nepřináší očekávaný výsledek. Kromě toho pro klienty navrhuje optimální korporátní struktury a tvoří související smluvní dokumentaci, včetně vhodného nastavení transferových cen. Své zkušenosti sbíral mimo jiné také na Ústavním soudu ČR.

Mgr. Bc. Simona Posmiková

Simona se specializuje na daňové poradenství včetně vedení daňové evidence. V rámci studia práv se specializovala na oblast zdanění korporátních struktur, a to tuzemských i těch s mezinárodním přesahem. V praxi tuto problematiku aplikovala například při řešení daňových struktur v Estonsku nebo Maďarsku. Simona taktéž pomáhá klientům ve sporech s finančákem. Kromě práva rozumí i ekonomii, svému druhému studijnímu oboru. To jí umožňuje komplexní pochopení transakcí klientů nejen z právní, ale i ekonomické podstaty, a je tak pro klienty schopná zajistit optimální řešení pro jejich podnikání.

Mgr. Barbora Šaldová

Jako daňová právnička se zaměřuje především na zdanění fyzických osob. Klientům pomáhá s daňovou strukturací jejich podnikání s cílem nastavení maximálně efektivního modelu. Barbora má bohaté zkušenosti s poradenstvím klientům s netradiční a komplexní skladbou příjmů zahrnující zahraniční jurisdikce, kryptoměny či licence. Kromě poradenské činnosti se věnuje také školení veřejnosti na téma odpovědnosti jednatelů a správného nastavení podnikání menšího rozsahu.

Úvod

Všechny společnosti zaniknou. Je jen otázka, kdy.

Lidská povaha má dvě nebezpečné vlastnosti. Velice přeceňujeme pravděpodobnost krátkodobých velkých pozitivních efektů a velice podceňujeme pravděpodobnost negativních dlouhodobých.

Kdyby tomu tak nebylo, nedaří se loteriím. A šmelinářům. V dlouhém období všichni umřeme. A všechny naše společnosti jistojistě zkrachují. Přesto nás to dneska až tak netrápí.

V této příručce se věnujeme především struktuře podnikání z pohledu společníků a více entit, daňovým důsledkům volby struktury, ochraně majetku společnosti i interním vztahům s investory.

Rozumná struktura podnikání brání tomu, aby v případě neúspěchu podnikání její stakeholder přišel o prospěch z podnikání. Typicky o majetek. Přitom neúspěch v podnikání se zcela jistě dostaví. Je jen otázkou, kdy to nastane.

Primárním účelem struktury podnikání má být odstínění aktiv od rizika, které se v průběhu podnikání může objevit.

Velké korporace mají enormní lobby. Jestliže budeme používat podobné nástroje, jako mají velké společnosti, zjevně docílíme daňových úspor. Daně jsou totiž nákladem jako každý jiný. A jejich minimalizace racionální ekonomickou úvahou.

Druhým účelem je proto daňová optimalizace. Součástí daňové optimalizace je i odstínění rizik z odlišného právního výkladu daňových předpisů. Výklad daňových norem rozhodně není jednotný a některé postupy na hraně optimalizace a zneužití práva jsou kalkulovaným riskem. Správná struktura pomáhá.

Korporátní daňové struktury jsou nepochybně součástí daňového plánování. Snížení daňové zátěže je zcela legitimní snaha. Agresivní daňové plánování jde až na limity dovoleného. Mezinárodní daňové plánování se vyznačuje užitím entit v cizí daňové jurisdikci a nižší daňovou sazbou v dotčené destinaci.

Primárním účelem struktury podnikání je odstínění aktiv od rizika. Dalším účelem může být daňová optimalizace.

1. Struktury? Proč? Jak?

Struktura není sprosté slovo. Jejich vytváření je zcela běžnou businessovou úvahou většiny podnikatelů. V této kapitole si ukážeme, co jsou to struktury, jak mohou vypadat a hlavně – proč je vytvářet. Až budeme vědět, co to struktura je a co je jejím smyslem, řekneme si, jak ji vytvořit.

Jak může vypadat struktura?

Strukturu není třeba nijak složitě právně definovat. Jedná se zkrátka o určité uspořádání společností do jedné skupiny. Vytvářejí se struktury od jednoduchých vnitrostátních o pár kusech společností až po spletité mezinárodní o desítkách společností napříč několika jurisdikcemi. Nezaměňujme ale kvantitu za kvalitu. I struktura o třech společnostech může být výsledkem precizních důmyslných daňově-právně-finančních úvah se spoustou vazeb sledující jasný cíl.

Pro ilustraci uvádíme diagram jednoduché struktury. Na vrcholu stojí zakladatelé IT startupu jako ultimátní majitelé struktury. Podnikají a strukturu ovládají prostřednictvím holdingové společnosti, která ovládá dceřiné provozní společnosti zaměřené na výkon hlavního podnikání (např. vývoj a licencování software). Firma má zaregistrovány ochranné známky, pod kterými označuje své služby a produkty. Hodnota těchto ochranných známek tvoří významnou součást majetku skupiny. Je proto vhodné, aby tyto ochranné známky vlastnila samostatná společnost právně oddělená od hlavního podnikání, a tedy chráněná od případných problémů hlavního podnikání. Část ze zisku vygenerovaného hlavním podnikáním se společnost rozhodla dále investovat do rizikových podniků. Aby tato riziková

část podnikání neohrozila v případě neúspěchu celou firmu, stojí také bokem hlavního podnikání a společnosti vlastnící ochranné známky. Naopak v případě zisku lze prostředky snadno distribuovat napříč celou skupinou i společníkům. Tato struktura zároveň umožňuje snadný vstup investora, který může kapitálově vstoupit jako společník holdingové společnosti, a tím získat nepřímý podíl na všech provozních společnostech. Pokud se společníci rozhodnou exitovat, mohou snadno jednou smlouvou prodat své podíly v holdingové společnosti, a tím prodat celou strukturu.

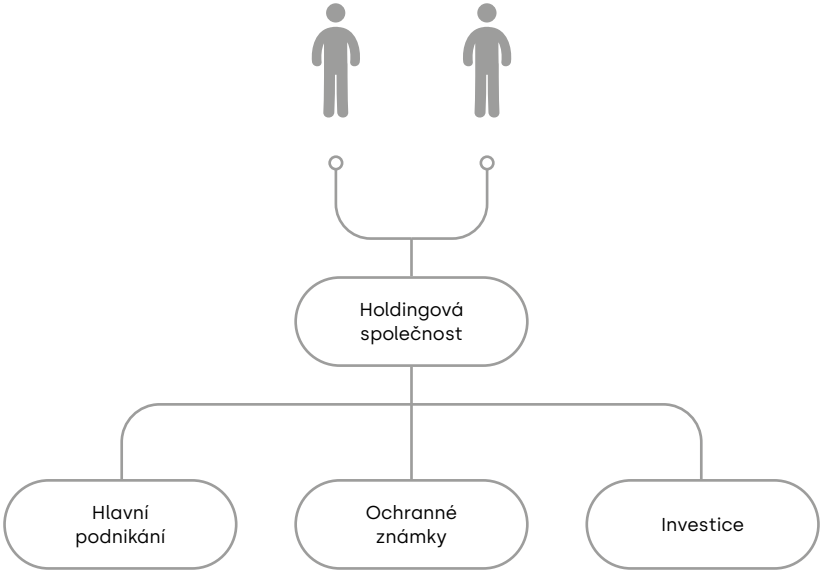

Proč uvažovat o struktuře?

Struktura má smysl. Je si toho vědoma drtivá většina větších společností, ale také značné množství menších prozíravých podnikatelů. Obecně lze říci, že jak roste podnikání na objemu, roste také potřeba založení struktury. Postupně si ukážeme, proč vůbec uvažovat o podnikání prostřednictvím společnosti a jaké výhody má následně vytvoření struktury.

Fyzická osoba vs. společnost

Na porovnání společnosti a živnosti si ukážeme základní linii, která dělí fungování právnických a fyzických osob. Už samotná existence institutu společností, které odpovídají jen vlastním majetkem, je významným krytím společníka (fyzické osoby) před obchodními riziky.

Daňové hledisko

Český živnostník, paušalista, má daňovou kvótu zhruba 15 %. V případě skutečných výdajů je kvóta zhruba 34 %. S. r. o. samo o sobě má kvótu 19 %. Vzhledem k tomu, že při výplatě podílu na zisku je nutné zdanit i příjem na straně společníka, činí kvóta 31,15 % (19 % a následně 15 %).

Ve skutečnosti se ale jedná o složitou problematiku se spoustou výjimek a výjimek z výjimek. Záleží na výši příjmů a na skladbě příjmů. Zjednodušeně by ale šlo říci, že s rostoucím objemem podnikání roste výhodnost založení s. r. o. Pro srovnání využijte naši kalkulačku na webové stránce *www.osvcnebosro.cz*.

Podstatnějším při výběru formy podnikání je **právní pohled na věc**. Zde mezi důvody ke zvážení patří: osobní ručení, management a nastavení vztahů mezi společníky.

Osobní ručení

Hledisko ochrany vlastního majetku začínající podnikatelé často přehlíží. Buď proto, že zatím žádný majetek hodný ochrany nevlastní, nebo jednoduše podcení rizika, která se s jejich podnikáním pojí. Často si neuvědomí, že OSVČ „ručí“ za závazky ze svého podnikání celým svým majetkem. Absence ručení osobním majetkem u podnikání přes s. r. o. je jednoznačně hlavní výhodou oproti OSVČ.

Až dojde na lámání chleba a podnikateli vznikne povinnost k nějaké fatální platbě (např. náhrada škody ve výši ročního obratu podnikatele), rozhodně na tom bude lépe majitel s. r. o., které nebude schopno takovou částku uhradit.

Majetek společnosti je právně striktně odlišován od majetku společníků. V rámci s. r. o. se typicky nedostane věřitel na osobní majetek společníků ani prostřednictvím insolvence. Naopak živnostník může přijít v exekuci o dům, auto, chatu, všechny životní úspory, a navíc může mít velmi dlouho v rámci exekuce ještě srážky ze mzdy.

Příklad:

Pan A podniká na vlastní triko jako OSVČ. V roce 2018 se mu dařilo a vygeneroval zajímavé zisky. Zkraje roku 2019 nečekaně vypadl jeden z jeho největších klientů. Pan A přišel o velkou část svých pravidelných měsíčních příjmů, vyplýtval většinu rezerv a přestal být schopen hradit závazky svým dodavatelům. Věřitelé jeho dluhů mají možnost se uspokojit z jeho osobního majetku – bytu v centru města. Pokud by pan A podnikal prostřednictvím s. r. o., v zásadě by se o svůj osobní majetek v případě krachu svého podnikání nemusel bát. Věřitelé by dosáhli pouze na majetek s. r. o.

Výjimkou z pravidla je **péče řádného hospodáře**, která platí pro jednatele s. r. o. (představenstvo / statutárního ředitele u a. s.), tedy jak pro společníka, který je zároveň jednatelem, tak i pro jednatele samotného. Ze zákona musí jednatel vykonávat svou funkci pečlivě, loajálně a s potřebnými znalostmi. Pokud ne, a vznikne tak společnosti škoda, ušlý zisk nebo nemajetková újma (např. poškození pověsti), musí tuto škodu nahradit ze svého majetku. Důležité je, že se jedná o odpovědnost za výkon, ne za výsledek. Pokud tedy jednatel jedná s péčí řádného hospodáře při provádění nějaké významnější investice[1], která nakonec nedopadne ekonomicky nejlépe, neměl by být za případnou škodu odpovědný.

Povinnost jednat s péčí řádného hospodáře je poměrně abstraktní záležitostí. Uveďme si příklad pro lepší pochopení. Jedná se o rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005. V tomto případě šlo o situaci, kdy představenstvo akciovky pověřilo stavbou domu stavební společnost a dále se o situaci nezajímalo. V daném případě došlo ke zřícení rozestavěné stavby. V uvedeném usnesení je konstatováno, že pokud mám jednat s péčí řádného hospodáře, pak to neznamená jen zadat práci někomu jinému, ale v mezích mých schopností jej také kontrolovat. V tomto případě stavba neprobíhala na základě stavebního povolení, projektové dokumentace a s náležitým zajištěním realizace stavby oprávněnou osobou, což je ale schopen zkontrolovat téměř každý i bez vzdělání v oboru zajišťování staveb. Došlo tedy k porušení péče řádného hospodáře.

Z nedávné doby je zajímavý také případ[2], kdy jednatelka vybrala jako dodavatele IT služeb firmu na základě doporučení od svého známého. Soud v tomto případě sice neposuzoval, zda byla vybraná firma vhodná nebo ne, ale nařídil soudům, které případ prvně posuzovaly, aby také

---

[1] Tj. v zásadě s potřebnými znalostmi, a tedy i informovaně, tj. při konkrétním rozhodování využije rozumně dostupné (skutkové i právní) informační zdroje a na jejich základě pečlivě zvážil možné výhody i nevýhody.

[2] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 90/2019.

řešily, zda byla vhodná delegace výběru IT firmy na známého jednatelky společnosti. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí ale vyložil jasná vodítka, kterými by se jednatelé při delegaci své působnosti měli řídit: odpovědnost za výběr, zadání, součinnost, řízení a kontrolu.

Kromě výše uvedených následků porušení péče řádného hospodáře je třeba zmínit i ty spojené s případnou insolvencí společnosti. Pokud se společnost dostane do úpadku, ke kterému jednatel nějakým způsobem přispěl svým jednáním v rozporu s péčí řádného hospodáře, může být soudem jednatel vyloučen (platí i pro jiné společnosti, ve kterých vykonává funkci), může mu být uložen zákaz výkonu funkce člena voleného orgánu na 3 roky a v krajních případech může jednatel ručit osobním majetkem za dluhy společnosti nebo být povinen vydat prospěch ze smlouvy o výkonu funkce.

Od 1. 1. 2021 budou výše uvedená pravidla zpřísněna a budou se do určité míry vztahovat také na další osoby (tzv. faktické vedoucí, tedy osoby, které například významně ovlivňují rozhodování jednatele). Insolvenční správce bude nově oprávněn po jednateli či jiné osobě v obdobném postavení požadovat doplnění aktiv za účelem uspokojení věřitelů.

Management

S. r. o. umožňuje, aby zakladatel podnikal více z pasivního postoje z pozice společníka a do exekutivního postavení jmenoval někoho, kdo bude za společnost uzavírat smlouvy, jednat navenek, podepisovat účetní výkazy atd. Nebo si jako jednatel může vedle sebe přibrat druhého jednatele a navzájem si vymezit oblast, ve které budou společnosti zastupovat nebo zastropovat hodnotu smluv, které může druhý jednatel uzavírat. Možností je spousta. Jako OSVČ je takové nastavení značně limitované.

Nastavení vztahů mezi společníky

Účast společníků na společnosti vyjadřují podíly (v případě a. s. akcie). Výše podílů určuje podíl na zisku společnosti nebo hlasovací práva (např.

pro odvolání a jmenování jednatele). Pokud má společnost dva zakladatele nebo přibrala od založení další společníky (investory), zákon umožňuje poměrně flexibilně nastavit, jaká bude mít který společník práva, což v případě podnikatele OSVČ nastavit dobře nelze.

Podnikání prostřednictvím s. r. o. má ale také významné **obchodní výhody**. Pokud se podnikateli daří, je snadnější prodat s. r. o. než své podnikání jako OSVČ, ať už celé, nebo jen část (např. vstup minoritního investora). Na rozdíl od OSVČ má s. r. o. v zásadě větší kredibilitu, což může mít zásadní význam při financování podnikání.

Při založení s. r. o. je ale třeba zvážit možné **nevýhody** – obecně vyšší administrativní náročnost než OSVČ, nepřímý přístup k zisku společnosti[3], povinnost zveřejňovat finanční výkazy (např. účetní závěrku obsahující informaci o výši tržeb či dluhového financování) ve sbírce listin, která je veřejně přístupná všem.[4] V současné době sice za neplnění zveřejňovacích povinností do sbírky listin nehrozí významnější postih, od 1. 1. 2021 bude soud moci společnost dokonce zrušit. Nejprve ale musí společnost vyzvat k nápravě.

Když už jedno s. r. o. nestačí

Když už s. r. o. existuje, v určitých momentech vzniká potřeba strukturu dále rozvíjet. Důvodem může být diverzifikace rizik, expanze podnikání do šířky (např. vedle vývoje software nově herní průmysl nebo P2P investiční platforma) nebo do hloubky (vývoj software pro ČR a nově pro USA a zbytek EU), ochrana klíčového majetku, možnost zavedení skupinových

[3] Na rozdíl od OSVČ, kde s příjmem lze rovnou nakládat, u s. r. o. je zisk společnosti ve vlastnictví společnosti a je třeba jej ke společníkům nejprve dostat zákonnými prostředky (podíly na zisku, zálohy, odměny).

[4] or.justice.cz

schémat financování či režimu jednotného řízení. Důvodů je opravdu spousta a vytvoření struktury jde těmto potřebám naproti. Zaměřme se na důvod, který je z právního hlediska klíčový, a to **diverzifikace rizik**.

Pokročilou úvahou, zvlášť u větších podnikatelů, by měla být diverzifikace rizik plynoucích v rámci podnikání samotného. Ať to tak podnikatel zamýšlí, či nikoliv, často se mu ve společnosti začne hromadit majetek. Třeba proto, že v rozhodný okamžik nad nákupem dostatečně nepřemýšlel nad otázkou, jestli není lepší, kdyby si uvedený majetek pořídil sám, nebo proto, že jeho společnost na rozdíl od podnikatele samotného může získat financování.

Není výjimkou, že společnost vlastní několik nemovitostí, flotilu vozidel, sama provozuje výrobu, vstupuje do obchodních vztahů a zaměstnává pracovníky.

V kritickém případě má taková společnost ve hře veškerý svůj majetek. Přitom při vhodném rozložení rizik v rámci strukturace může tento majetek stát úplně mimo.

Diverzifikace spočívá i v ochraně jednotlivých částí podnikání navzájem. Má-li podnikatel několik výrobních divizí, z nichž některé jsou na vznik škody náchylnější, není důvod těmito riziky zatěžovat také divize, u kterých tato rizika tolik nehrozí (horizontální rozložení rizik).

Podobně lze uvažovat také o oddělení rizik z obchodní a provozní činnosti (vertikální rozložení rizik). V těchto objemech je už nutné uvažovat komplexně, jelikož oddělení podnikání má své důsledky nejen v rozložení rizik, ale také v související administrativě.

Vždy je nutné zvážit, zda se opravdu proces diverzifikace rizik vyplatí a zda společnosti nově vzniklé administrativní náklady nepřevýší očekávané výhody. Více společností znamená více účetních závěrek, vedení účetnictví pro více subjektů nutnost vypracování zprávy o vztazích či konsolidace finančních výkazů za celou skupinu. Obecně platí, že čím víc majetku se snažím ochránit, tím více má strukturace smysl.

Pro všechny dále popisované případy je nutné zmínit pravidla pro souběžný výkon téže činnosti pro více subjektů. Obecně má jednatel stanoven

zákaz konkurence bez souhlasu všech společníků (§ 199 ZOK, § 432 OZ). To znamená nepodnikat a nezastávat funkci statutárního orgánu ve společnosti s obdobným předmětem činnosti.

Po novele účinné od 1. 1. 2021 nebude dokonce stačit ani souhlas, ale bude to muset být výslovně povoleno ve společenské smlouvě.

Za situace, kdy je jednatel sám zároveň jediným společníkem, sice tato pravidla poněkud ztrácejí efekt, ale stále přetrvává povinnost jednat s péčí řádného hospodáře a s potřebnou loajalitou ke společnosti. To jde těžko, pokud má tytéž povinnosti ve vztahu k více subjektům zároveň.

Řešením, jak toto riziko částečně eliminovat, je použít pravidla pro koncern, která připouští jednání v zájmu koncernu a upozadění zájmu společnosti samotné. Ani to však nelze učinit bez náležitého vyrovnání.

Pravidlo zákazu konkurence je ale v poměru jedné struktury s jednotným řízením aplikováno spíše výjimečně. Jednotlivé provozní společnosti si navzájem vůbec nekonkurují co se předmětu jejich podnikatelské činnosti týče a účel zákazu konkurence míří na jiné případy. Zákaz konkurence míří primárně na situace, kdy jednatel obohacuje sebe nebo svou jinou firmu na úkor skupiny (např. vykrádá zakázky, které by šly skupině, a předává je své vlastní konkurující firmě).

Dalším rizikem je striktní pohled správce daně na dělené podnikání. Pokud správce daně dospěje k názoru, že rozdělení podnikání má za primární cíl zkrácení daně, nebude k tomu přihlížet. Lehce pak mohou všechny společnosti považovat třeba za plátce DPH, a to i zpětně, se všemi sankcemi, které se s tím pojí.

Boj proti správci daně bývá dlouhý, často se může stát, že na jeho konci, přestože vítězném, už společnost reálně dávno neexistuje.

Primární otázka struktury je rozhodující – ochrana majetku před rizikem. Jako OSVČ mohu chybou přijít o všechno, i budoucí majetek. V případě společnosti jej při správné struktuře a dodržení pravidel mohu ochránit.

Sekundárně porovnáváme daňovou výhodnost. A také to, zda nové náklady nepřevýší případnou daňovou výhodnost nové struktury.

Další úrovní strukturace je diverzifikace rizik. Jednak jako oddělení provozních rizik a majetku a jednak jako oddělení jednotlivých částí podnikání od sebe navzájem.

V rámci struktury je potřeba dávat pozor na jednání více subjektů v rámci obdobné činnosti, porušení péče řádného hospodáře a na to, aby daňová výhodnost nebyla primárním důvodem pro vytvoření struktury.

Checklist – na co si dát pozor:

- zamyslet se včas nad riziky podnikání
- zamyslet se při pořizování majetku
- zamyslet se včas nad nastavením struktury
- jednat s péčí řádného hospodáře

Jak vytvořit strukturu?

V praxi se vytváření struktur a provádění restrukturalizací rozlišuje na dvě fáze: strukturaci a implementaci. Ve fázi strukturace poradci namyslí, jaká struktura dosáhne cíle sledovaného podnikatelem. Zohledňují se otázky businessové, daňové, právní, finanční a další. Výsledkem práce poradců je zpravidla diagram finální podoby struktury s nejdůležitějšími odbornými komentáři (daňové dopady, administrativní a časová náročnost, potenciální právní rizika apod.). Fáze implementace je primárně záležitostí právníků a zde už se vše řeší do nejmenšího detailu – konkrétní podoba společenské smlouvy holdingové společnosti, zajišťování kvalifikačních předpokladů odpovědného zástupce pro některá živnostenská oprávnění, jednání s úřady a notáři, informování smluvních partnerů, informace věřitelům o některých restrukturalizačních operacích apod. Vytvoření efektivní struktury se neobejde bez odborníků.

Mezi základní právní pojmy v souvislosti s vytvářením struktur patří založení společnosti, převody podílů, vklady do základního kapitálu, pří-

platky mimo základní kapitál, přeměny (zejména fúze a odštěpení), nepeněžité vklady, prodeje a vklady závodů nebo jejich částí, změny výše základního kapitálu. V detailech vše níže.

Protože struktury mají často daňové souvislosti, které mohou být primárním důvodem vytvořením struktury, je třeba si dávat pozor na některá omezující pravidla – limity struktur.

Limity struktur

Omezujících pravidel, na která je třeba při vytváření struktur pamatovat, je spousta. Najdeme je jak v daňových předpisech (transfer pricing, rekvalifikace, test nízké kapitalizace), v korporátním právu (insolvenční testy, testy související se zachováním základního kapitálu), ale také v některých odvětvových předpisech (omezení pro banky, pojišťovny, obchodníky s investičními nástroji, státem vlastněnými společnostmi). Některá omezení vyplývají ze smluvních vztahů s obchodními partnery nebo bankou (typicky bankovní zástavní právo na nemovitostech nebo podílech, change-of-control klauzule).

Mezi nejzásadnější limity u vytváření struktur patří zneužití práva a transfer pricing.

Zneužití práva

Zneužití práva v daňovém právu nastává, jestliže převažujícím účelem jednání je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu. Směrnice ATAD ukládá členským státům zavedení obecného protizneužívacího pravidla pro daň z příjmů právnických osob do 1. 1. 2019. Obecné pravidlo proto bylo zavedeno do § 8 odst. 4 DŘ. Oproti směrnici je ale mnohem širší a vztahuje se na všechny daně.

I před výslovným zavedením protizneužívacího pravidla do zákona byl tento institut dovozen soudní rozhodovací praxí.

SDEU ve věci Halifax[5] upřesnil subjektivní prvek testu tak, že ze všech objektivních okolností musí vyplývat, že hlavním účelem plnění je získání daňového zvýhodnění. Judikaturou SDEU bylo dále dovozeno, že určení, zda se jedná o zneužití práva či nikoli, přísluší národním soudům.[6] Při posuzování, zda se jedná o zneužití práva, je třeba přihlížet k okolnostem transakcí, které nesmí postrádat hospodářskou podstatu a musí odpovídat obvyklým tržním podmínkám.[7]

Zneužití práva míří na tzv. čistě umělé situace, kdy fyzická či právnická osoba záměrně uměle vytvoří podmínky pro získání výhody plynoucí z unijního práva, aniž by právní normy formálně porušila, zatímco u podvodu na DPH dochází k porušení právních norem.[8] Toto rozlišení může mít význam pro trestněprávní rovinu, protože pokud zneužitím práva nedochází k formálnímu porušení právní normy, neměla by být dovozena ani trestněprávní odpovědnost.

Ve věci daně z příjmů v ČR jsou nosná rozhodnutí Potápěči[9] a CTP[10].

U potápěčů šlo o to, že si rodina založila občanské sdružení, tomu darovali jako odčitatelnou položku dar na provoz a dostali následně potápěčský kurz proplacený od sdružení. *Nelze bránit ve výkonu spolčovacího práva, ba ani v tom, aby tomuto spolku poskytoval dary, které bude tento spolek používat na úhradu sportovních, kulturních a vzdělávacích potřeb svých členů. Ale jestliže členy tohoto spolku jsou pouze žalobce, jeho děti a manželka a jeho švagr se synovcem (tedy osoby, mezi nimiž jsou úzké příbuzenské vazby), nemůže žalobce odečíst hodnotu poskytnutého daru tomuto spolku, neboť by se jednalo nikoliv o výkon subjektivního veřejného práva, ale o jeho zneužití.*

---

[5] Rozsudek SDEU ve věci C-255/02, Halifax.

[6] Rozsudek SDEU ve věci C-425/06, Part Service.

[7] Rozsudek SDEU věci C-103/09, Weald Leasing a ve věci C-251/06, ING. AUER.

[8] Rozsudek NSS, čj. 1 Afs 16/2017 – 43, body 37 a 38.

[9] Rozsudek NSS ze dne 10. 11. 2005, sp. zn. 1 Afs 107/2004.

[10] Rozsudek NSS ze dne 15. 10. 2015, sp. zn. 9 Afs 57/2015.

U CTP šlo o složitou korporátní strukturu. CTP Property se restrukturalizací dostala do vysoké ztráty, kterou dokonce soud označil za těžko splatitelnou, kvůli úvěru, který společnost CTP Property získala od společnosti CTP Property Lux na nákup obchodních podílů společností CTP Alpha a CTP Beta. Soud dovodil, že stejného ekonomického výsledku, tj. získání majetku společnosti CTP Alpha a CTP Beta, by bylo dosaženo i přímou fúzí s těmito společnostmi. Restrukturalizace uvnitř skupiny navíc nevedla ke změně vlastnické struktury, k nové akvizici, sjednocení managementu či úspoře provozních nákladů, ale pouze k velkému zadlužení, které nemá ekonomické opodstatnění.

Zneužití daňového práva je při převažujícím účelu získání daňové výhody (subjektivní prvek) v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu (objektivní prvek).

V tuzemských daňových strukturách se na zneužívací transakci hledí, jako by nebyla. Vše se zdaní tak, jak odpovídá skutečnosti.

V mezinárodních daňových strukturách má zneužití práva důsledek spočívající v odepření výhody smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Výsledek může být horší, než odpovídá skutečnosti, a je sankční.

V mezinárodních daňových strukturách může zneužití práva vést k úplnému odepření výhod ze smlouvy o zamezení dvojího zdanění.

Transfer pricing

Aktuálně nejrychleji rostoucí oddělení velkých poradenských společností se zaměřují na transfer pricing. Po omezení zneužívacích struktur a limitaci úroků je to aktuální naděje pro pořádné daňové plánování.

Dobře zdokumentovaný transfer pricing je velice složitě napadnutelný pro správce daně.

V režimu českého daňového práva upravuje transfer pricing pro daň z příjmů § 23 odst. 7 ZDP. V případě DPH jsou převodní ceny jen marginální problém.

Liší-li se ceny sjednané mezi spojenými osobami od cen, které by byly sjednány mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, a není-li tento rozdíl uspokojivě doložen, upraví se základ daně poplatníka o zjištěný rozdíl.

V prvním kroku musí správce daně spojení osob prokázat, až potom je zkoumáno dodržení obvyklé ceny a následně doměření daně v případě její odchylky a nedoložení uspokojivých důvodů k jejímu nedodržení.

Cenou obvyklou se však podle rozhodnutí NSS č. j. 8 Afs 80/2007-5 ze dne 31. 3. 2009 nerozumí jedna konkrétní částka, ale má se stanovit jako rozpětí minimální a maximální ceny, která by mohla být sjednaná mezi nezávislými osobami.

Spojenou osobou jsou zejména společnost a její společníci s účastí nad 25 %, statutáři, ředitelé, sestry, ovládané, ovládající a blízké osoby. Jinak spojenou osobou je i ten, kdo vytvořil právní vztah převážně za účelem snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty.

TP se nevztahuje na situace, kdy půjčuji za úrok vlastní společnosti. V tomto případě může být poskytnuta bezúročná nebo nízko úročená půjčka. Nad obvyklou cenu se však nemůže jít ani v této situaci.

Checklist – na co si dát pozor

- hlavním účelem struktury není získání neoprávněné daňové výhody
- za tvorbou struktury stojí řádné ekonomické důvody (vhodná příprava odborné analýzy)
- zajistit, aby ceny a smlouvy mezi spojenými osobami byly v rámci tržních hodnot (vhodná příprava dokumentace k převodním cenám)

2. České korporátní struktury

Řekli jsme si, co jsou struktury, jaké jsou jejich výhody a jaká jsou jejich úskalí. V této kapitole se zaměříme na detailnější právní a daňové aspekty vytváření struktur a provádění následných restrukturalizací.

Založení struktury a restrukturalizace

level 0 – založení společnosti

Založení společnosti ještě v podstatě není vytvořením struktury. Týká se OSVČ – malého podnikatele s rizikovým podnikáním, který stojí před otázkou, jak chránit majetek a odklonit od něj rizika z podnikání. Založení společnosti je ale zpravidla prvním krokem pro další strukturaci podnikání.

Základním krokem je založení kapitálové obchodní společnosti (nejčastěji v právní formě s. r. o.). „Akciovka“ není úplně vhodná pro one-man show podnikání – je náročnější personálně, na administrativu i na základní kapitál, byť od 1. 1. 2021 bude aspoň personálně možné nastavit tzv. monistickou akciovku se statutárním ředitelem podobně jako s. r. o.

Jiné formy právnických osob zase narazí v jiných praktických oblastech: spolek ani jiné fundace nemohou primárně podnikat, oblíbený svěřenský fond od vás spíš odkloní majetek než rizika a značně komplikuje následnou dispozici s ním. Ale i to se může někdy hodit.

Takže s. r. o. Na tento krok není nikdy pozdě a bez rozpaků k němu lze přistoupit i v situaci, kdy podnikání již nějakou dobu funguje v režimu OSVČ.

Pokud podnikatel používá např. logo či jinou obchodní značku, není problém ji používat nadále, ale pod hlavičkou nové společnosti. Navíc se tím otevře prostor také pro daňovou optimalizaci – logo je povětšinou autorským dílem a jako takové jej může třetí osoba používat na základě licence, která může být úplatná (pozor ale na omezení plynoucí pro sjednávání cen mezi spojenými osobami – transfer pricing).

Při rozhodování, jestli společnost založit, je dobré si ujasnit, jaké náklady tím podnikateli vzniknou. Náklady za založení společnosti se pohybují od 5 do 20 tisíc podle toho, do jaké míry si s tím necháte pomoct. Kromě toho vzniknou navíc periodické platby účetnímu. Účetnictví právnické osoby je časově výrazně náročnější než daňová evidence OSVČ nebo výroční sestavení daňového přiznání v případě, že používáte výdajový paušál.

Ve chvíli, kdy se rozhodnete podnikat jako s. r. o., je dobré si nejdříve říct, jestli chcete svou společnost zakládat a stavět ji na zelené louce, nebo koupit tzv. ready-made společnost.

Výhodou ready-made společnosti je, že si ji jednoduše koupíte (podíl na ní). Tedy rychlost, s jakou můžete začít podnikat. Velmi často ve prospěch těchto společností také mluví nízká pořizovací cena. Ready-made se také můžou hodit při přeměnách (fúze, odštěpení), pokud se chcete vyhnout povinnému ocenění při založení nové společnosti v rámci přeměny.

Oproti tomu značnou nevýhodou je právě to, že společnost již existuje. A pokud si chcete pojistit, že nemá nikde žádné dluhy a nekoupíte i kostlivce ve skříni, pak to chce velmi dobrou smlouvu. Čímž se celý proces protahuje a prodražuje na odměně za služby právníků. Po koupi ready-made společnosti stejně budete chtít změnit některé náležitosti (název, pravidla pro převod podílu ve společenské smlouvě apod.), takže ve výsledku zas tak neušetříte. Navíc ve veřejně dostupném obchodním rejstříku všichni snadno poznají, že vaše společnost bývala ready-made, což u některých může vzbuzovat jistou nedůvěru, například u bank při žádosti o poskytnutí úvěru.

Pokud se rozhodnete jít svou vlastní cestou, pak stojíte opět před volbou – nechat si společnost založit, nebo si vše zařídit sami? Máte v podstatě tři možnosti.

Jako první se nabízí nechat si společnost založit často i online někým, kdo se na to specializuje. Nemusí se jednat zrovna o advokáta. V takovém případě se ve většině případů jedná o tzv. stoeurové s. r. o., které má zjednodušenou zakladatelskou listinu (nemůžete si moc vymýšlet, co byste rádi) a pro zrychlení se jako základní kapitál udává zákonná 1 Kč.

Časová náročnost se při tomto způsobu zakládání odvíjí od toho, jak rychle jste danému zprostředkovateli schopni dodat podklady, které po vás požaduje. Následně může vše proběhnout zhruba do týdne. Cena se pohybuje okolo 10 tisíc.

Druhou variantou je si nechat společnost založit na klíč. V takovém případě většinou vyhledáte advokáta. V rámci úvodní konzultace se dohodnete, jak má vaše podnikání vypadat.

Pokud chcete ušetřit náklady, pak řešíte nejen to, jak má vaše podnikání vypadat nyní, ale i to, jak má vypadat v blízké budoucnosti. Už nyní víte, že budete potřebovat investora? Máte v hlavě další nápad, o který podnikání brzy rozšíříte?

Každá změna společenské smlouvy (v případě jednočlenné společnosti zakladatelské listiny) vyžaduje formu veřejné listiny (notářský zápis), je dobré tedy všechny relativně promyšlené kroky, které budou v brzké budoucnosti následovat, předvídat a včlenit je do společenské smlouvy okamžitě. Ušetří se tím nemalé peníze, které by následná změna znamenala.

Pokud si necháváte založit společnost zcela vám na míru, cena se dle náročnosti bude většinou pohybovat kolem 20 tisíc. Časově pak opět záleží, jak rychle dodáte podklady a také jak flexibilního notáře váš advokát má, ale z praxe lze zvládnout založení společnosti až po zápis do obchodního rejstříku i do 5 dnů.

No a třetí variantou je, že si vše zařídíte sami. Cenově se dostanete zhruba do rozmezí 5–10 tisíc. Podle toho, zda vám stačí jednoduchá forma společenské smlouvy, nebo chcete něco speciálního.

Nevýhodou je ale časová náročnost. Připravte se na několik výprav k notáři, do banky, a pokud budete podnikat v mezích živnostenského zákona, pak i na živnostenský úřad. Pokud se jedná o vaši první společnost a nemáte nachystány všechny potřebné podklady, jedná se rozhodně o časově nejnáročnější variantu. A pokud nejste zrovna milovníkem úřadů, máte se na co těšit. Pozitivní zprávou je, že od 1. 1. 2021 nemusíte za bankou kvůli splácení peněžitých vkladů do výše 20 tisíc Kč.

Prvním krokem je vybrat si, která forma je pro vaše úmysly ta vhodná. Budete zakládat s. r. o.? Akciovku? Nebo svěřenský fond?

Pokud se rozhodnete pro kapitálovou společnost (s. r. o., a. s.), pak je potřeba si ujasnit, zda chcete společnost koupit jako tzv. ready-made, nebo si ji necháte založit na míru.

A v neposlední řadě je potřeba si promyslet konkrétní obsah zakladatelské listiny dříve, než k samotnému založení dojde.

Checklist – na co si dát pozor

- spočítat si náklady a porovnat s očekávanými přínosy
- zvolit optimální právní formu společnosti
- zkonzultovat obsah zakladatelských dokumentů
- připravit všechny potřebné podklady pro založení

level 1 – založení holdingu

Když už s. r. o. existuje a úvahy vedou směrem k ochraně majetku v něm, pak nastupují korporátní struktury, holding, chcete-li. Jednoduchá holdingová struktura vypadá následovně:

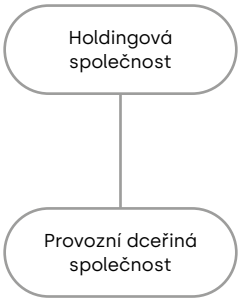

Holdingová společnost by neměla vykonávat žádné rizikové aktivity. Jen držet majetek a 100% podíl v dceřiné společnosti.

Dceřiná společnost má být provozní společnost, takže vykonává obchod, poskytuje služby, zavazuje se atp. V případě jejího krachu nelze postihnout majetek matky.

Nedodržení povinnosti péče řádného hospodáře postihuje zejména jednatele provozní společnosti. V případě faktické odlišnosti jednatele provozní společnosti a vedení holdingové společnosti je majetek vedení holdingové společnosti izolován od rizik provozní společnosti. Pokud plánujete být jednatelem jak holdingovky, tak provozní společnosti, o tuto výhodu přijdete. Od 1. 1. 2021 tohle už ale nebude tak jednoznačné s ohledem na nový koncept tzv. faktických vedoucích.

Pozor na výjimky – někdy může být postižena celá skupina nebo jednotlivé fyzické osoby. Jedná se o případy trestných činů, GDPR, skutečné vedení × bílí koně.

Převod zisku mezi mateřskou a dceřinou společností je osvobozen od daně z příjmů. Zisk zdaní jen dcera vlastní DPPO.

Jak ze svého s. r. o. udělat holdingovou strukturu? Způsobů je více. Vždy je lepší jako holdingovou společnost stojící na vrcholu struktury založit jako novou. Odpadnou tím rizika z historických kostlivců ve skříni. A to i v případě, kdy si žádných takových nejste vědomi.

No a do této holdingové společnosti následně svou původní společnost provozující podnikání převedete tak, aby se stala jejím 100% vlastníkem.

Tím se z provozní společnosti stane společnost dceřiná, přestože paradoxně společnost mateřská (holdingová) se „narodila“ až nyní. Toho lze právně docílit operacemi s podíly, a to prodejem či nepeněžitým vkladem / příplatkem.

Podíl lze **vložit** do základního kapitálu nebo mimo základní kapitál. Vklad podílů je z právního hlediska tzv. nepeněžitým vkladem, který musí být oceněn znalcem. Vklad do základního kapitálu lze učinit při založení společnosti nebo v průběhu jako zvýšení základního kapitálu. Vklad mimo základní kapitál (příplatek) je možný, pokud společnost už existuje. Vklad do základního kapitálu je administrativně náročnější než příplatek. Je-li hodnota vkládaného podílu „zbytečně“ vysoká, lze základní kapitál zvýšit pouze o část hodnoty podílu a zbytek použít jako vkladové ážio, které je účetně součástí vlastního kapitálu společnosti a lze s ním nakládat podobně jako se ziskem společnosti, tedy rozdělit na základě schválené účetní závěrky.

Příplatek je v praxi používanější pro vklad podílu, a to s ohledem na možnost snadného vrácení příplatku zpět společníkovi. Pokud je totiž podíl vkládán do základního kapitálu a společnost potřebuje takto zvýšený základní kapitál snížit (např. z důvodu úhrady účetní ztráty nebo uvolnění prostředků společníkům), jedná se o administrativně značně náročnější variantu.

Z daňového hlediska nepředstavuje vklad podílu zdanitelný příjem na straně žádného ze subjektů. U vkladatele hodnota vkládaného podílu zvyšuje nabývací hodnotu podílu na holdingové společnosti, která je poté daňově účinným nákladem při případném prodeji (není-li příjem osvobozen). Při vkladu podílu je ale třeba si dát pozor na některá ustanovení ohledně časových testů ovlivňující mimo jiné výpočet nabývací hodnoty podílu. Na to je třeba myslet i dopředu při některých korporátních transakcích, které při špatném nastavení mohou do budoucna znamenat významné omezení při prodeji podílů.

Podíl lze holdingové společnosti také **prodat**. Z administrativního pohledu se jedná o poměrně nenáročnou transakci. Je ale třeba dbát na možná omezení pro převod podílu na třetí osoby (často je vyžadován souhlas valné hromady). Podpisy na kupní smlouvě musí být úředně ověřeny.

Z daňového hlediska je příjem z prodeje podílu v zásadě zdanitelným příjmem na straně prodávajícího (původního společníka) – 15 % u FO, 19 % u PO. Z pohledu daně z příjmů fyzické osoby je v tuzemských korporátních strukturách zjevně nejlákavější použití osvobození při prodeji podílu. V případě podílu na s. r. o. je časový test 5 let. V případě a. s. jsou to 3 roky.[11] Pokud po takovou dobu vlastníte podíl, příjem z jeho prodeje nedaníte. Toto platí i v případě, kdy je podíl na s. r. o. představován kmenovým listem. Jelikož je prodáván podíl mezi spojenými osobami, úplata musí být naceněna v souladu s transfer pricing pravidly. V situaci, kdy má společník nárok na osvobození, prodá tento podíl nově vytvořené holdingové společnosti, která mu poté kupní cenu za podíl postupně splácí nebo se kapitalizuje na příplatek s možností následného vrácení. Takto si společník může „vyplatit" peníze ze své firmy zadarmo. Opět zdůrazňujeme, že daňová výhoda nemůže být jediným nebo převažujícím důvodem pro transakci a tvorba holdingové struktury by měla primárně sledovat jiný ekonomický zájem.

Kromě osvobození fyzických osob při prodeji podílů po splnění časového testu se osvobození vztahuje i na prodej podílu mateřské společnosti v dceřiné společnosti (§ 19 odst. 1 písm. ze ZDP) s kombinací s § 19 odst. 3 ZDP). Podmínkou je, aby matka držela nepřetržitě alespoň 10% podíl na základním kapitálu dcery po dobu nejméně 12 měsíců.

Vytvoření holdingové společnosti a prodej podílu může být doprovázen i úvahami o budoucím **vstupu investora**. Nebo jste investora už sehnali a ten požaduje před vstupem vytvoření holdingové struktury. U vstupu nového společníka pečlivě zvažte, jestli dělit aktuální podíly, nebo vytvářet nové.

---

[11] Osvobozený je příjem z prodeje podílu, který je sloučeninou více podílů (např. společník odkoupil podíl druhého ze společníků a oba podíly srostly do jednoho), i pokud je časový test splněn jen u jedné části podílu. Jinými slovy mladší podíl přejímá daňový režim staršího podílu. Viz zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 29. 1. 2020, č. 558/29.01.20.

Ať už štěpíte aktuální podíly, nebo vytváříte nové přes navýšení základního kapitálu a příplatkovou povinnost, kterou nový společník převezme, vždy se bude jednat o zásah do společenské smlouvy a výsledek bude zapisován do obchodního rejstříku. Neobejdete se tak bez notářského zápisu.

Rozdíl mezi štěpením a navyšováním je v tom, jaké potřebujete kvórum pro přijetí tohoto rozhodnutí na valné hromadě.

Změna společenské smlouvy vyžaduje dvoutřetinovou většinu, není-li ve společenské smlouvě uvedeno jinak. Jakmile zasahujete do práva nebo povinnosti konkrétního společníka, což štěpení jeho podílu bezpochyby je, vyžaduje se souhlas tohoto konkrétního společníka. Jakmile vytváříte podíl nový, a tím snižujete míru účasti stávajících společníků, zasahujete do práv všech, a je tedy potřeba souhlasu všech společníků.

Další rozdíl mezi štěpením a vytvářením nového podílu je v praktickém provedení a teoretickém pojetí.

V případě štěpení a následného prodeje nově vzniklého podílu se jedná o tzv. derivativní nabytí. Vlastnictví nového společníka se odvozuje od vlastnictví společníka původního.

V tomto případě na převod dopadají ustanovení o odpovědnosti za vady a další ustanovení. Podíl se převádí smlouvou o převodu obchodního podílu a za sjednanou cenu. S tím jsou spojeny i uváděné daňové povinnosti.

V případě, kdy se rozhodnete navýšit základní kapitál a spojit to s příplatkovou povinností, kterou převezme budoucí společník, vytváříte tak podíl nový a jedná se o tzv. originární nabytí. Zde tedy nefiguruje kupní smlouva, jelikož podíl původně neexistoval, a tak jej nemá ani kdo vlastnit a převádět.

Pro doplnění ještě uvádíme, že základní kapitál nemusíte jen navyšovat, ale lze jej za splnění zákonných podmínek také snižovat.

V důsledku snížení základního kapitálu dochází ke snížení vkladů jednotlivých společníků. Se souhlasem všech společníků může dojít i k nerovnoměrnému snížení jednotlivých vkladů.

Následkem pak může být vyplacení vkladů (o které jsme jednotlivé vklady snížili) společníkům, prominutí vkladové povinnosti společníkům, nebo jiný způsob naložení s touto částkou. Toto ale musí být uvedeno

v usnesení valné hromady a účinky nastávají zápisem nové výše základního kapitálu do obchodního rejstříku.

Prodej podílu je po uplynutí časového testu od daně osvobozen. V některých případech je potřeba dodržet nacenění dle TP. Osvobození lze ale využít v rámci tvorby struktury. Příplatek je praktičtější než vklad.

V případě přibrání dalšího hráče, investora, lze vytvořit nový podíl dělením již existujících, nebo pomocí navýšení základního kapitálu jako úplně nový.

Základní kapitál lze v rámci nakládání s podíly i snižovat. Tím může dojít i ke změně rozložení účasti jednotlivých společníků na společnosti.

Při všech těchto operacích je ale opět třeba dbát na to, aby se nejednalo o zneužití práva a daňová výhodnost nebyla jediným důvodem těchto operací.

Checklist – na co si dát pozor

- spočítat si náklady a porovnat s očekávanými přínosy
- vybrat optimální způsob převodu
- hodnotu převáděné společnosti ocenit znalecky

level 2 – založení sesterských společností

Jednou provozní společnost naroste do takového objemu, že začne být aktuální otázka oddělování jednotlivých podnikatelských rizik od sebe navzájem. V tu chvíli se vyplatí uvažovat o zvětšení holdingu o další entity.

Může jít o vertikální oddělení rizik interních (rizika spojená s lidskými zdroji, provozem kanceláře, účetnictvím) od externích (vznik nové konkurence, ztráta podílu na trhu a pokles ziskovosti) nebo o horizontální oddělení jednotlivých divizí.

Původní stav

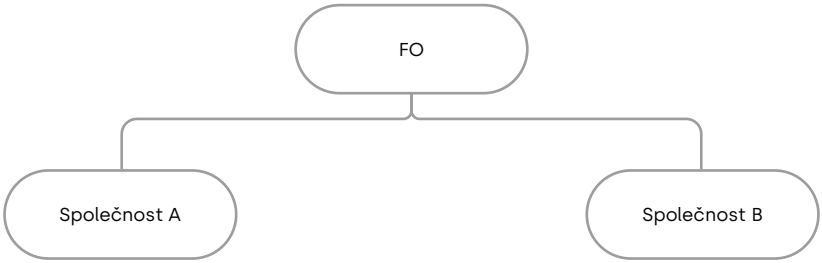

Z pohledu daňového práva je limitující aspekt zneužití práva. Vždy musíte najít ekonomický důvod, který je dost dobrý, aby obstál pro případ sporu. Například:

- Izolace rizika od majetku.
- Nutnost změny rozložení práv mezi společníky.
- Vstup nebo výstup společníka z/do podnikání.
- Restrukturalizace – fungující × nefungující část, zadlužená × nezadlužená.

Nový stav VAR I

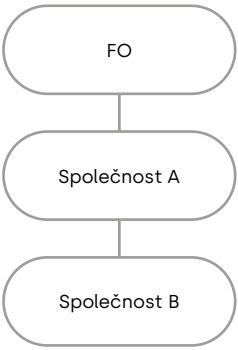

Nový stav VAR II

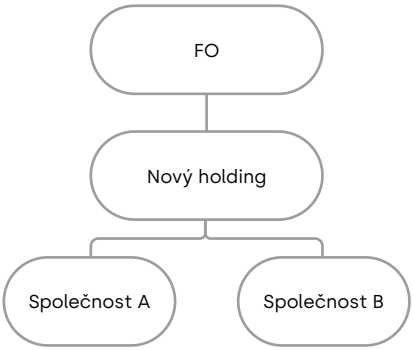

Vždy je však lepší, pokud budou provozní společnosti navzájem sestrami. Holdingová společnost by spíš neměla být „babičkou“, společnost provozující třeba pekárnu „matkou“ a síť maloobchodů dcerou. Hrozí totiž, že v případě problému pekárny dojde k postižení obchodních podílů sítě maloobchodů, které by při sesterském uspořádání nehrozilo.

Podobně jako při zakládání holdingové společnosti i zde se nabízí více možností, jak část aktivit do nové sesterské společnosti převést. Lze uvažovat o prostém **převedení jednotlivých aktivit** na novou společnost, **přeměnu společnosti** (nejčastěji odštěpením) nebo **převod obchodního závodu**. Sesterskou společnost lze samozřejmě založit také jako novou a do ní žádný majetek z druhé provozní společnosti nepřevádět (např. proto, že bude vykonávat nové podnikatelské aktivity skupiny).

Varianta převodu aktivit naráží na povinnost péče řádného hospodáře statutárního orgánu (u s. r. o. jednatele). Těžko lze totiž považovat za žádoucí pro samotnou společnost, aby se zbavila ziskové části podnikání. Zájmy vlastníka stojí v tomto případě stranou.

Pokud je vlastník současně statutárem, je ve střetu zájmu a v případě, že by toto rozhodnutí kdokoliv později přezkoumával, je žádoucí, aby existovala dokumentace se zdůvodněním, proč byly tyto transakce v zájmu společnosti nebo v zájmu koncernu jako celku a způsobená újma bude společnosti nějakým způsobem vyrovnána.

Jinak se statutár vystavuje rizikům pojícím se se zanedbáním péče řádného hospodáře. Prakticky by se tato varianta provedla postoupením smluv tak, jak jsou. V případě, že by to z nějakého důvodu nebylo možné, tak ukončením smluv stávajících a uzavřením nových smluv s partnery.

Z daňového hlediska je tato transakce neutrální a z administrativního pohledu patří také mezi ty méně náročné. Dojednání takových změn však může narazit na neochotu obchodních partnerů, kterých se změna subjektu smlouvy týká.

V kritickém případě, kdy se takto podnikatel snaží zbavit dluhů, nelze opomenout právo věřitele domáhat se relativní neúčinnosti takového jednání a současně je třeba mít na vědomí existenci trestného činu poškozování věřitele.

Přeměna společnosti odštěpením je administrativně nejnáročnější. Vyžaduje projekt přeměny, jeho zveřejnění a ocenění odštěpované části společnosti znalcem.

Všechny dotčené subjekty navíc ručí věřitelům původní společnosti za dluhy, obecně lze říct, že do výše ocenění. To je však často důvod, proč vlastník podnikání vůbec rozděluje – aby odříznul nemocnou část. Odštěpení tak chrání rizika jen do budoucna. Je ale třeba mít na paměti, že křížové ručení se určuje od hodnoty jmění, a to tvoří jak majetek, tak i dluhy. S majetkem lze tedy odštěpit i např. úvěr. Tím se hodnota jmění, a tedy i křížového ručení může snížit. Vysoké křížové ručení je často důvod pro snížení kupní ceny podniku, který máte v úmyslu prodat investorovi.

Výjimkou z ocenění znalcem, která může být pro společnost výhodná, je speciální případ rozdělení sloučením, tedy kdy rozdělovaná část přejde na již existující společnost, aniž by se tento převod dotknul základního kapitálu v ní. V takovém případě může být ručení výrazně nižší, než je reálná hodnota jmění. Z daňového hlediska je transakce neutrální, což je také důvod, proč se rozdělení sloučením používá. Existující společnost totiž může být i zcela nově pro ten účel založená.

Převod obchodního závodu, tedy „organizovaného souboru jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti“. Při převodu ručí převodce ze zákona věřitelům, kteří s převodem nedali souhlas. Ti mohou rovněž uplatnit relativní neúčinnost převodu.

Převod závodu je nutné zapsat do obchodního rejstříku – právě od toho se odvozuje účinnost převodu. Ocenění znalcem není třeba, avšak pro daňové účely se bude opět zkoumat cena odpovídající principu tržního odstupu (transfer pricing), takže lze říct, že stejně bude třeba. Tato transakce podléhá dani z příjmu, ale DPH nikoliv. Pokud byl ale převodce plátcem DPH, stává se nabyvatel závodu také plátcem, a to ze zákona. Vznik plátcovství DPH ze zákona tímto způsobem může být v určitých situacích výhodným bonusem.

Vedle převodu obchodního závodu lze ještě převést i samostatný majetek, tedy jednotlivé kusy majetku, ne souhrn věcí. Ten DPH podléhá.

Tvorba korporátní struktury level 2 má smysl v případě, kdy ještě nehoří. Pokud hoří, zaděláváte si spíš na problém (nehledě na to, že tyto transakce jsou nákladné minimálně na čas právníků a daňařů). Pokud ale strukturu řešíte včas, lze pomocí těchto transakcí dosáhnout velmi zajímavých výsledků i v daňové oblasti.

Checklist – na co si dát pozor

- spočítat si náklady a porovnat s očekávanými přínosy
- vybrat optimální způsob pro převody (transakce)
- vypracovat dokumentaci s důvody pro transakce
- vypracovat dokumentaci pro stanovení převodních cen, pokud spolu budou jednotlivé společnosti obchodovat

level 3 – restrukturalizace

Potřeby podnikatele se vyvíjí a mění. Strukturu proto bývá třeba adekvátně upravit, aby odpovídala aktuálním potřebám či zamýšleným plánům – je třeba provést restrukturalizaci. Důvody restrukturalizace jsme popisovali v první kapitole a způsoby, jak právně restrukturalizaci provést, se odvíjí od sledovaného cíle. Jedním z těchto důvodů je **ochrana klíčového majetku ve skupině**.

Klíčovým majetkem skupiny může být takřka cokoliv, co tvoří jádro aktiv podnikání – nemovitosti, ochranné známky, patenty, software, závod, know-how, významné movité věci. Aby podnikání v provozní společnosti neohrozilo v případě negativních ekonomických výsledků tato klíčová aktiva, je vhodné zvažovat jejich ochranu vyčleněním do samostatné spo-

lečnosti. V případě insolvence provozní společnosti je tak klíčový majetek v zásadě ochráněn.

Proces ochrany klíčového majetku začíná jeho správnou **identifikací**. Na prvním místě je třeba zhodnotit, které z aktiv má hodnotu hodnou ochrany. V praxi se bude spíše jednat o nemovitost či ochrannou známku než zásoby či automobil. Je třeba také porovnat výhody zamýšleného vyčlenění oproti nákladům na jeho realizaci. Některé formy vyčlenění mohou být totiž poměrně administrativně náročné a časově zdlouhavé.

V dalším kroku je nezbytné analyzovat případná **omezení** s nakládáním majetku. Tato omezení bývají často v zástavních smlouvách s bankou u zastavených nemovitostí či podílů, smlouvách s investory nebo významnými obchodními partnery, dotačních nebo dluhopisových podmínkách. Jejich porušení může mít velmi citlivé ekonomické důsledky (smluvní pokuty, povinnost vrátit dotaci...). Zohlednit je třeba také předkupní práva spoluvlastníků či přednostní práva dalších společníků. Nakonec u některých aktiv je vyčlenění z právního pohledu složitější (např. software). Pozor, že od 1. 1. 2021 bude třeba souhlas valné hromady pro prodej pro společnost významné části majetku společnosti.

Po provedení předchozích úvodních analýz máme identifikovaný majetek hodný ochrany a víme, že s ním můžeme dále nakládat. Přichází na řadu volba vhodné **právní formy** vyčlenění. Zde přichází na řadu porovnávání několika atributů: administrativní náročnost, daňové dopady a právní účinky.

V zásadě lze majetek vyčlenit jeho prodejem (jednotlivě nebo jako závod) nebo odštěpením.

1. **Prodej** je administrativně nenáročnou formou. Zpravidla stačí připravit kupní smlouvu. S ohledem na pravidla převodních cen je ale třeba majetek prodat za obvyklou (tržní) cenu, což je vhodné doložit znaleckým posudkem. Příjem na straně prodávajícího je zdanitelným příjmem, proti kterému lze uplatnit náklady na pořízení převáděného majetku. Kromě uzavření kupní smlouvy je třeba zohlednit další formality jako přeregistraci v příslušném seznamu (katastr nemovitostí nebo rejstřík ochranných známek).

Prodat lze také **závod** jako soubor věcí a dalších hodnot (majetek, pohledávky, závazky, zaměstnanci, smlouvy s dodavateli, know-how). Závodem je jakýsi organizovaný celek – v praxi např. divize v rámci IT společnosti vyvíjející softwarová řešení (divize vývoje kancelářských systémů, divize servisu software a divize vývoje mobilních aplikací). Všechny sice fungují pod stejnou s. r. o., ale každá divize má své zaměstnance, vedoucí, obchodní partnery a kontakty, smlouvy s klienty, vede odděleně vnitropodnikové účetnictví apod. Fungující divizi lze vyčlenit do samostatné společnosti za účelem ochrany od zbylých ztrátových divizí, a to elegantně jako jeden celek. Prodej závodu má však svá specifika – např. účinnost je vázána na uložení dokladu o koupi do obchodního rejstříku. Pokud jsou součástí závodu zaměstnanci, je vhodné uskutečnit převod k prvnímu dni v měsíci. Načasovat správně tento proces v praxi není snadné.

2. Druhou variantou je **odštěpení**. Na rozdíl od prodeje je administrativně náročnější variantou. S praktickými zkušenostmi ale lze celý proces značně zjednodušit. Výhodou odštěpení oproti prodeji majetku je, že se jedná o přechod, ne o převod. V právní terminologii to znamená, že odštěpením lze vyčlenit téměř vše bez ohledu na souhlasy obchodních partnerů a dalších. Ve smlouvách si ale někdy strany sjednávají nutný souhlas pro jakékoliv nakládání s určitým majetkem, typicky banky. Odštěpení je také daňově neutrální. V případě odštěpení žádné ze společností nevzniká zdanitelný příjem (ani v případě přecenění). Je ale třeba si některé aspekty pohlídat, aby správce daně operaci nepřekvalifikoval a nedodanil. Zákon dává také možnost nastavit, zda se v rámci odštěpení bude majetek přeceňovat z účetních hodnot na reálné. To může být pozitivní efekt v případě, kdy chcete vykazovat pro banku vyšší hodnotu majetku (např. protože v účetních hodnotách máte nemovitost oceněnou stále pořizovací cenou z roku 2008). Nemělo by se také zapomínat na kapitálové a další zákonné testy, které je třeba splnit před realizací odštěpení.

Checklist – na co si dát pozor

- identifikace klíčových aktiv
- právní omezení nakládání s aktivy
- volba vhodné právní formy vyčlenění

Daňové aspekty

Struktury mají spoustu daňových dopadů, které jsou vedle sebe kladeny při porovnávání jednotlivých variant vytvoření struktury, následné restrukturalizaci nebo vůbec v rámci fungování vytvořené struktury. Zatímco z čistě právního pohledu může být v určité situaci nejjednodušší převést majetek z jedné sestry na druhou formou prodeje, daňově to nemusí být pro společnost zrovna nejvýhodnější varianta. Je proto dobré znát základní daňové aspekty operací v rámci vytváření struktur a restrukturalizací. Nejzásadnější aspekty pro zvážení jsme uvedli výše u jednotlivých operací. Pojďme si nyní ukázat časté situace, se kterými se podnikatelé setkávají v průběhu života jejich firmy:

Příklad č. 1: Společnost potřebuje peníze

Pokud je třeba do společnosti nalít finanční prostředky například za účelem financování provozu nebo mimořádné investice, je v zásadě možné sáhnout po bankovním úvěru. V praxi je ale běžné, že společnost zafinancují sami společníci z vlastních prostředků. Nebo vstoupí nový investor.

Porovnávat tedy můžeme varianty příplatku mimo základní kapitál, půjčky nebo daru. Vklad

do základního kapitálu je administrativně zbytečně náročný. Příplatek a půjčka nebudou podléhat zdanění na straně společnosti ani společníka. Příplatek navyšuje nabývací hodnotu podílu společníka, který příplatek poskytnul. V případě budoucího prodeje podílu si společník může tuto hodnotu odečíst od příjmu z prodeje. Půjčka může být poskytnuta i jako bezúročná. Úroky nemohou být vyšší než obvyklé úroky. Pozor na rozdíl mezi zápůjčkou (půjčkou) a úvěrem. Zatímco půjčka může být bezúročná, úvěr musí být vždy úročený. Úroky z půjčky jsou na straně společnosti daňově uznatelným výdajem. Ovšem pozor na test nízké kapitalizace, kde zjednodušeně řečeno platí, že čím nižší vlastní kapitál společnosti, tím nižší část úroků lze daňově uznat. Dar naopak zdaněn bude na straně společnosti jako bezúplatný příjem, proto v praxi není pro tyto případy běžně využívaný.

Výhodou struktury je také možnost snadně přelévat peníze mezi společnostmi napříč skupinou.

Pokud si srovnáme situaci společností bez struktury, musí Společnost A poskytnout Společnosti B půjčky za obvyklý úrok. Příjmy z úroku budou přitom na straně Společnosti A zdanitelným příjmem.

V případě struktury je peníze možné distribuovat v rámci skupiny přes holdingovou společnost výplatou dostupných prostředků z provozní společnosti do holdingu. Tato dividenda nebude zdaněna 15% srážkovou daní. Prostředky z holdingu je poté možné distribuovat bezúročnou půjčkou z holdingu další provozní společnosti ve skupině dle potřeby. Alternativně lze prostředky poskytnout formou příplatku, což má ten pozitivní efekt, že bude posílen vlastní kapitál společnosti na úkor cizích zdrojů. Daňově je poskytnutí peněžitého příplatku neutrální, v případě jeho vrácení podléhá srážkové dani 15 %. Proti příjmu lze ale uplatnit nabývací hodnotu podílu.

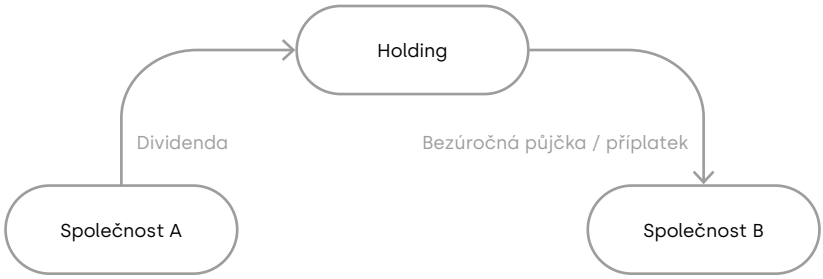

Příklad č. 2: Společník potřebuje peníze

Peníze a další majetek společnosti jsou právně odděleny od majetku vlastníka společnosti. Pokud tedy potřebuje ze své společnosti získat peníze pro své osobní potřeby, může si vyplatit zisk společnosti (dividendy) či jiné vlastní zdroje (např. vkladové ážio), může snížit základní kapitál

a vrátit si příplatek (pokud ho dříve poskytnul) či si od společnosti půjčit.

Zatímco výplata dividendy i jiných vlastních zdrojů podléhají srážkové 15% dani, vrácení příplatku sice také, ale lze proti příjmu odečíst nabývací hodnotu podílu (do výše příjmů). Pokud tedy společník založil s. r. o. vkladem do základního kapitálu ve výši 100 tis. Kč, pro účely financování poskytl společnosti příplatek ve výši 5 mil. Kč, mohl si od příjmu v podobě vrácení příplatku ve výši 5 mil. Kč odečíst nabývací hodnotu podílu, která činila dohromady 5,1 mil. Kč (do výše příjmů z vrácení).
Při snížení základního kapitálu mohou nastat dvě varianty:

1. snížení ZK s následnou výplatou společníkovi
   a) pokud nebyl navýšen v minulosti ZK ze zisku společnosti před snížením, nedojde k žádnému zdanění při snížení a výplatě ZK,

   b) pokud před snížením ZK byl v minulosti navýšen ZK ze zisku společnosti, zdaní se tato částka 15% srážkovou daní. Zdanění podléhá jenom částka, o kterou byl zvýšen vklad společníka ze zisku obchodní společnosti. Pokud se jedná o společnost, která je dceřinou společností, je příjem mateřské společnosti při snížení základního kapitálu od daně z příjmu osvobozen vždy.

2. snížení ZK k úhradě ztráty – nazývaný taktéž nominální snížení, kde fakticky nedochází k výplatě majetku společnosti, ale pouze k pohybům mezi účty vlastního kapitálu. V tomto druhém případě není snižování ZK zatíženo zdaněním.

Při snižování ZK nesmíme zapomenout na test nízké kapitalizace u úroků (např. z půjčky poskytnuté společnosti jejím společníkem). Může se stát, že po snížení ZK nebudou úroky uznatelné jako daňový výdaj. Jejich uznatelná výše je totiž limitována do čtyřnásobku vlastního kapitálu společnosti.

Půjčka společníkovi od společnosti musí být sjednána s obvyklým úrokem.[12]

[12] Pro zjištění výše obvyklého úroku je vhodné si nechat vypracovat nabídku od banky na poskytnutí obdobné půjčky.

3. Mezinárodní korporátní struktury

Struktury, které jsme dosud popisovali, byly ryze tuzemské (české). Všechny společnosti tvořící holding byly společnosti založené a existující podle práva České republiky. Co může vést podnikatele k rozšíření struktury do zahraničí? V zásadě expanze, využití daňových výhod jiných jurisdikcí, právní jistota jiných právních řádů, přístup k mezinárodnímu kapitálu a další.

Výběr jurisdikce pro rozšíření struktury je často veden daňovými důvody a některé jurisdikce jsou tradičně zajímavější než jiné (např. Lucembursko pro společnosti z USA, Nizozemsko, Irsko, Estonsko). Výběr ovlivňuje i to, jakou mezinárodní smlouvu o zamezení dvojího zdanění státy mezi sebou mají. Evropské a mezinárodní právo ale obsahuje spoustu pravidel zamezujících vyhýbání se zdanění nebo obcházení předpisů na ochranu zaměstnanců, věřitelů apod. Vzhledem ke komplexnosti ale do detailů nepůjdeme. Výběr jurisdikce může ovlivňovat i prestiž (pokud hodláte podnikat po celém světě, můžete u obchodních partnerů působit věrohodněji jako společnost z UK než z ČR). Důležitým faktorem pro výběr může být i stabilita právních a daňových předpisů.

Založení struktury a restrukturalizace

Možností, jak rozšířit strukturu o zahraničí nebo jinak využít zahraniční jurisdikce, je spousta.

V zahraničí máme možnost novou společnost jednoduše **založit**. Bohužel právní úprava ani napříč EU není jednotná a úřady jednají zpravidla ve svých jazycích. Český právník vám tedy v zahraničí společnost založí

zpravidla s pomocí právníka v dané zahraniční zemi. Většinou bude pro některou listinu třeba úředně ověřený podpis, který je pro použití v zahraničí (jako jiné veřejné listiny) třeba dále příslušně ověřit. Ve světě se setkáme se třemi způsoby ověření: superlegalizace, apostila a bez nutnosti ověření. V základním režimu je třeba podpisy superlegalizovat (např. ČR–Kanada). Pokud jsou oba státy členy Haagské úmluvy, stačí apostila (ČR–Německo). Pokud uzavřely dvoustrannou dohodu, není třeba nic doověřovat (ČR–Rakousko) a pouze si pohlídáte překlad do češtiny (soudní nebo obyčejný v případě jazyka EU).

Poměrně významným nástrojem pro přeshraniční strukturové operace jsou **přeshraniční přeměny**. V praxi jsou nejvíce využitelné přeshraniční přemístění sídla, přeshraniční fúze a přeshraniční rozdělení. Všechny tři mají společné to, že jsou harmonizovány na úrovni EU, a to co do právních aspektů (směrnice 2017/1132) a daňových (směrnice 2009/133 v kodifikované verzi). Daňová směrnice upravuje všechny typy přeměn takřka od roku 1990. Vývoj harmonizované právní úpravy je poněkud složitější a je výsledkem řady rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie, která jsou skutkově velmi zajímavá. Aktuálně je v Evropské unii harmonizována úprava přeshraničních fúzí. Členské státy proto od konce roku 2007 musí ve svých právních řádech umožňovat přeshraniční fúze za stejných podmínek jako v jiných členských státech. To odstraňuje bariéry z rozdílných právních úprav, které dříve panovaly, nebo z úplné absence jakékoliv úpravy. Od listopadu 2019 EU přijala směrnici, která harmonizuje také přeshraniční přemístění sídla a rozdělení. Jedná se o dlouho očekávanou novinku, která je opravdu užitečná. Do té doby spousta států vůbec neumožňovala provádět přeshraniční rozdělení nebo byly formality těchto procesů napříč státy tak různorodé, že fakticky přeměnu nešlo zrealizovat. Česká republika kupodivu patřila mezi ty státy, které přeshraniční rozdělení upravují již nyní. Směrnice musí členské státy implementovat do ledna 2023. S ohledem na její praktickou potřebu ale lze očekávat dřívější implementaci v některých státech.

Přeshraniční přemístění sídla, fúze a rozdělení jsou přímé operace. V případě absence přímých forem se v praxi vymýšlejí nepřímé formy těchto přeměn. V případě absence použitelné úpravy pro přeshraniční rozděle-

ní se tak například založí nová společnost, do které se vnitrostátní odštěpí nebo převedou vybraná aktiva a tato společnost poté zfúzuje se zahraniční. Nepřímé varianty oproti těm přímým zakládají určitou právní nejistotu, jsou časově i finančně nákladné a vůbec nemusí dosahovat žádaných efektů. Toto by nová směrnice měla v mnoha případech napravit.

Přeshraniční fúze jsou poměrně běžnou záležitostí, zejména mezi ČR a SR, kdy slovenské společnosti fúzují do české. Důvodem je často zjednodušení struktury a její racionalizace, zbavení se nefungující jednotky struktury, synergicky efekt, koncentrace aktivit, příprava na vstup nového investora, zjednodušení právního rámce skupiny aj. Přeshraniční rozdělení mezi některými státy jde zrealizovat bez větších problémů i přes absenci harmonizované úpravy. To samé platí pro přeshraniční přemístění sídla.

Checklist – na co si dát pozor

- vyhodnocení, zda by mezinárodní struktura naplnila sledovaný účel
- výběr vhodné zahraniční jurisdikce
- identifikace daňových a právních rizik
- analýza variant a výběr způsobu vytvoření mezinárodní struktury

Daňové aspekty

Daňová rezidentura

Daňová rezidentura určuje, který stát zdaní celosvětové příjmy poplatníka. Daňový nerezident zdaňuje jen lokální příjmy.

Daňová rezidentura fyzické osoby se typicky určí podle délky jejího pobytu v konkrétním státě. Některé státy určují rezidenturu i na základě občanství nebo trvalého pobytu.

V případě konfliktu dvou rezidentur se postupuje následujícím testem:

1) Stálý byt
2) Užší osobní a hospodářské vztahy
3) Kde se obvykle zdržuje
4) Státní příslušnost
5) Dohoda států

Daňová rezidentura právnické osoby se typicky určí podle místa, kde má místo skutečného vedení (real seat doctrine) nebo podle toho, kde byla založena (incorporation doctrine).

V případě konfliktu dvou rezidentur právnické osoby je rozhodující místo skutečného vedení.

I v mezinárodních daňových strukturách platí důraz na skutečný stav, nikoli ten formálně deklarovaný. Nestačí si založit v libovolném státě společnost a neřešit místo, odkud je vedena. V praxi to znamená, že u cizí společnosti vedené z ČR může její celosvětový příjem zdanit český finanční úřad.

Stálá provozovna

Stálou provozovnou se rozumí místo k výkonu činností poplatníků uvedených nerezidentů na území České republiky, např. dílna, kancelář, místo k těžbě přírodních zdrojů, místo prodeje (odbytiště), staveniště. Dále pak vznikne v důsledku příjmů ze služeb poskytovaných na území ČR kontinuálně alespoň 6 měsíců z 12 po sobě jdoucích.

Zápočet daně

Rozlišujeme prostý a úplný. Metoda prostého zápočtu vychází z předpokladu, že daň zaplacená v zahraničí se započte na daňovou povinnost

v tuzemsku, maximálně však do výše daně, která by připadla poměrně na zahraniční příjmy. To se také používá nejvíce.

Vynětí příjmů

Rozlišujeme úplné vynětí příjmů a vynětí s výhradou progrese. Používá se obojí, ale častěji vynětí s výhradou progrese.

Využití méně zdaněné destinace

První logickou variantou je, že ovládáme dvě společnosti. Z cizí jurisdikce s nižší daňovou sazbou poskytujeme plnění české společnosti.

Nesmí však dojít k fiktivnímu plnění – tady už je to nelegální.

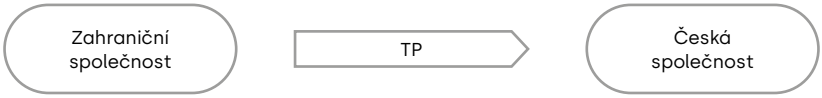

Druhou variantou je, že na základě vztahu matka – dcera vyvádíme zisky do nízce zdaněné jurisdikce, kde se vyplatí.

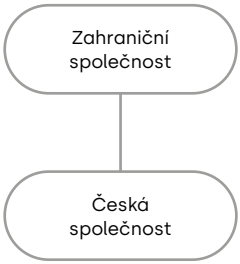

ČR typicky neslouží jako optimalizační země, ale země, ze které chcete příjmy dostat. Ale samozřejmě naše 19%, resp. 5% daň u fondů a 15% u FO je poměrně nízká ve srovnání s cizími jurisdikcemi západně od našich hranic.

Limitem jsou tzv. CFC pravidla – v ČR se zdaňují i zisky ovládané zahraniční společností a stálé provozovny, které jsou rezidenty státu, kde je daň z příjmů právnických osob nižší než polovina daně, která by byla stanovena daňovému rezidentovi nebo stálé provozovně v České republice.

Přemístění majetku do zahraničí

Při přemísťování majetku společnosti do jiné jurisdikce bez změny vlastnictví nesmíte zapomenout na tzv. daň z odchodu. Ta je upravena v § 23g ZDP a vychází ze Směrnice ATAD. Zavádí povinnost poplatníkovi zdanit nerealizovaný zisk z přemisťování majetku z ČR do jiné země, kdy prakticky nedojde ke změně vlastníka. Vztahuje se i na přemísťovaný majetek stálé provozovny a při přesunu daňové rezidence. Daň se vypočítá z rozdílu mezi tržní hodnotou přesunutých aktiv v době jejich odchodu a hodnotou na pořízení. Rozdíl se započítává do základu daně a podléhá 19% sazbě. Existují však výjimky a platba daně může být rozložena na splátky během pěti let.

Daň z odchodu má negativní dopad především v míře zdanění u poplatníků, kteří převádějí majetek mezi státy se značným rozdílem v daňových sazbách korporátní daně. Příkladem může být majetek v České republice, kde je daňová sazba 19 %, který je přemístěn do Maďarska, kde by v případě jejího prodeje podléhalo jenom 9% sazbě daně.

4. Transakce – vztahy mezi společníky, vstup investora a exit

Jak si nastavit vztahy mezi společníky?

Vztahy mezi společníky jsou v podnikání zcela zásadní a jak ukazuje praxe, najít dobrého společníka je často těžší než životního partnera. Proto je záhodno upravit vztahy se společníky co nejdříve. Právo nabízí dva základní instrumenty pro úpravu vzájemných práv a povinností společníků:

1) **Společenská smlouva / stanovy**
Srdcem úpravy vašich vztahů se společníky je společenská smlouva, či v případě akciové společnosti stanovy. Jedná se o dokument, kde jsou upraveny základní vztahy mezi společníky, vlastnosti podílů, rozhodování ve společnosti atd. Tento dokument je veřejný a každý se na něj může v obchodním rejstříku podívat. To bývá také dobrou možností, jak zjistit, jaké jsou u konkurence vzájemné vztahy.

2) **Dohoda společníků mimo společenskou smlouvu**
Dohoda mezi společníky má naopak charakter čistě soukromoprávní smlouvy. V rámci takovéhoto postupu si společníci mají možnost upravit vzájemná práva a povinnosti mimo společenskou smlouvu.

Výhodou je relativní flexibilnost. Pro uzavření stačí pouhé uzavření smlouvy a pro změnu není třeba notářského zápisu a změny společenské smlouvy. Na druhou stranu může být změna takové dohody problematická, neboť vyžaduje souhlas všech stran (na rozdíl od změny společenské smlouvy, která vyžaduje pouze nadpoloviční či kvalifikovanou většinu).

Další výhodou dohod mezi společníky je jejich diskrétnost. Taková dohoda není uložena v obchodním rejstříku, a třetí strany tak nemají k jejímu obsahu přístup.

Nevýhodou je pak například nemožnost dovolávat se neplatnosti rozhodnutí valné hromady[13] v případě porušení takové dohody. Na rozdíl od porušení společenské smlouvy, kde se lze domoci neplatnosti rozhodnutí valné hromady, je možné se v rámci porušení dohody společníků domáhat pouze náhrady škody. Proto také bývá zvykem spojovat porušení společnické dohody se smluvní pokutou.

Dohoda mezi společníky nepřechází na nového společníka.[14] V případě, že dojde k převodu podílu, je nutné s novým společníkem uzavřít novou dohodu mezi společníky. Původní dohodou není nový společník vázán.

Nakonec je nutné podotknout, že je v dohodě mezi společníky možné upravit vzájemné vztahy společníků a jejich práva, nikoliv však statusové otázky společnosti (jako převoditelnost podílů, působnost valné hromady atd.).

---

[13] K tomu srov. § 191 a § 428 zákona o obchodních korporacích. Dle těchto ustanovení je možné dovolat se neplatnosti valné hromady v případě, že je usnesení v rozporu se zákonem, stanovami, společenskou smlouvou či dobrými mravy. Část právní veřejnosti se sice kloní k názoru, že by porušení dohody mezi společníky mělo vést k neplatnosti rozhodnutí valné hromady právě z důvodu rozporu s dobrými mravy, nicméně tento názor nepřevažuje.

[14] Tato vlastnost vyplývá ze samotné podstaty smluvní svobody. Dohoda mezi společníky je uzavřena konkrétními osobami a pouze tyto osoby jsou touto dohodou vázány.

Ať už upravené v samotné společenské smlouvě, či mimo ni, existuje pár základních ustanovení a doložek, jejichž přijetí je třeba zvážit:

1) **Základní práva spojená s podílem.** S vaším podílem ve společnosti jsou spojena tři základní práva, **právo na podíl na zisku, právo na likvidační zůstatek a hlasovací práva.** Zákon umožňuje nastavit takové podíly či akcie, které nebudou některé z těchto práv obsahovat. Naopak jiné mohou být v daném podílu či akcii koncentrovány. Tak například:
   - **a)** Jeden společník může držet podíl, s nímž jsou spojena pouze hlasovací práva a právo na podíl na zisku, ale nebude obsahovat právo na likvidační zůstatek. Takový podíl bude mít značně exekutivní charakter.
   - **b)** Na druhé straně může stát druhý společník, jehož podíl obsahuje pouze minimální hlasovací práva, ale zato disponuje právem na likvidační zůstatek a právem na podíl na zisku. Takový podíl má pak spíše investiční charakter.

2) Další práva a povinnosti spojené s podílem

Mezi další práva a povinnosti, které je možné upravit rozdílně od zákona, je právo na informace společníka (lze pouze rozšířit), zákaz konkurence společníků, hlasovací práva při hlasování o konkrétních záležitostech, podíl na zisku třetích osob, povinnost pracovat pro společnost atd.

Naopak nelze omezit například právo podat žalobu na neplatnost rozhodnutí valné hromady, právo podávat návrhy a protinávrhy na valné hromadě.

3) Kvóra a další pravidla konání valné hromady

Valná hromada je základním orgánem společnosti a její hlasování má zásadní vliv na chod společnosti. Fakticky vzato ovlivňují rozhodnutí přijatá na valné hromadě celou společnost. Podstatným prvkem v hlasování valné hromady je tak tvz. kvórum, tj. nejmenší počet hlasů nutných pro přijetí nějakého rozhodnutí. V závislosti

na struktuře a rozdělení podílů mezi společníky je vhodné upravovat minimální počet hlasů (například pro jmenování jednatele či pro změnu společenské smlouvy), buď abyste byli jako menšinoví společníci chráněni, či naopak aby vám menšinoví společníci nemohli házet klacky pod nohy.

Pokud nebude společenská smlouva obsahovat ustanovení odlišná od zákona, pak valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků.

V případech předpokládaných § 171 ZOK je pak potřeba alespoň dvoutřetinová většina hlasů všech společníků (nejen všech přítomných). Do této kategorie spadá např. rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy.

Pokud se rozhoduje o změně společenské smlouvy, která zasahuje do práv nebo povinností jen konkrétního společníka, je vyžadován jeho souhlas. A pokud se rozhoduje o změně společenské smlouvy, kterou se zasahuje do práv nebo povinností všech společníků, pak musí být souhlas všech.

Pokud se rozhodnutí týká záležitostí vyžadujících dvoutřetinovou většinu anebo se jedná o rozhodnutí, jehož účinky nastupují až zápisem do obchodního rejstříku, budete potřebovat notářský zápis.

Co se týče podmínek pro konání valné hromady, valnou hromadu svolává jednatel. Musí tak učinit alespoň 1x ročně (resp. za účetní období), nestanoví-li zákon nebo společenská smlouva jinak.

Jelikož valná hromada projednává a schvaluje řádnou účetní závěrku, bude svolávána většinou v první polovině roku.

Valnou hromadu musí jednatel svolat i v případě, kdy zjistí hrozící úpadek společnosti. A stejně tak v případě, kdy jej k tomu vyzvou společníci s podílem alespoň 10 %.

Pro svolání valné hromady je vyžadována písemná forma s doručováním na adresu společníků uvedenou v seznamu vedeném jednatelem alespoň 15 dní před jejím konáním s uvedením návrhu

usnesení valné hromady v pozvánce. Na řádné svolání valné hromady má společník právo. Toho se může ale vzdát, a to písemně s ověřeným podpisem nebo ústním prohlášením učiněným přímo na valné hromadě.

V případě akciovky svolává valnou hromadu představenstvo a pozvánku musí umístit 30 dní před termínem konání na webové stránky společnosti a zároveň ji rozeslat akcionářům. Stejně tak je povinnost svolat valnou hromadu alespoň 1x za účetní období a v případě hrozícího úpadku.

Valná hromada se může konat, i když nejsou splněny požadavky zákona, ale toto musí schválit všichni akcionáři a umožnit stanovy, což je značně limitující.

4) Souhlas s převodem a dědění podílu

Převoditelnost podílu v s. r. o. je zákonem omezena. Volně lze převádět podíl pouze mezi společníky. Pro převod podílu třetím osobám je zapotřebí souhlas valné hromady. Od této úpravy se však lze ve společenské smlouvě odchýlit a převod podílu upravit jinak (například podmínit převod souhlasem valné hromady i pro převod mezi společníky, či naopak umožnit volně převádět podíly třetím osobám).

Naopak převoditelnost kmenového listu je ze zákona neomezená. Případné kmenové listy vaší společnosti se tak chovají spíše jako akcie než jako podíl.

Vydáním kmenových listů lze tedy zajistit určitou míru flexibility i v rámci s. r. o. Zároveň, pokud je podíl představován kmenovým listem, se jedná o cenný papír na řad, což znamená, že vlastnické právo se převádí rubopisem a smlouvou k okamžiku jeho předání. Podíl na společnosti představovaný kmenovým listem tak lze vlastnit i bez zápisu do obchodního rejstříku.

Naopak akcie na jméno jsou převoditelné, není-li ve stanovách převoditelnost omezena. Zcela vyloučit převoditelnost akcií ne-

lze. Je však možné vytvářet podmínky, jež musí akcionář pro převod splnit (souhlas valné hromady atd.).

Dále lze upravit postup pro svolávání valné hromady, a to zejména směrem k větší jednoduchosti a flexibilitě pro jednatele (možnost zaslat pozvánku e-mailem, zkrácení patnáctidenní lhůty atd.).

5) Předkupní právo

Zejména v případech volně převoditelného podílu na třetí osoby doporučujeme upravit předkupní právo ostatních společníků k podílu. Tato úprava umožňuje udržet kontrolované množství společníků ve společnosti a bránit se v rámci s. r. o. převzetí konkurentem.

6) Úprava jednání jednatelů a představenstva

Zároveň je v rámci s. r. o. dobré zamyslet se nad možností učinit z jednatelů kolektivní orgán. V takovém případě je pak k účinnosti jednání jednatelů vůči společnosti třeba souhlasu dvou a více jednatelů. Tímto postupem se lze chránit před poškozením vaší společnosti jednatelem, který se rozhodne konat na vlastní pěst.

7) Určení výše vypořádacího podílu a podílu na likvidačním zůstatku

V případě, že účast v s. r. o. končí jinak než převodem podílu, vzniká společníkovi právo na vypořádací podíl. Ten se, nestanoví-li společenská smlouva jinak, určí z vlastního kapitálu společnosti.

Toto určení však může být zejména u IT společností, startupů a jiných společností poskytujících služby zcela neodpovídající.

Je tak dobrou praxí stanovit ve společenské smlouvě jiný způsob určení vypořádacího podílu, například metodou diskontovaných peněžních toků (dle této metody se do ocenění promítnou očekávané výnosy společnosti).

8) Příplatková povinnost

Příplatek společníků mimo základní kapitál je jednou z možností financování společnosti. Společenská smlouva může stanovit možnost uložit společníkům příplatkovou povinnost.

Je vhodné zafixovat maximální výši této povinnosti. Též je možné spojit tuto povinnost pouze s určitým druhem podílů (například podílem investorů).

Tento postup může být vhodný například pro nastavení vztahů s investorem, který může touto cestou společnost financovat.

9) *Drag along / tag along* doložka

Tyto dvě doložky slouží jako doplnění k předkupnímu právu. Především upravují situace exitu společníků a zajišťují maximalizaci výnosu majoritního společníka, ochranu minoritního společníka a smysluplnost investice pro případného investora.

Drag along právo umožňuje v případě prodeje podílu třetí osobě požadovat po ostatních společnících, aby své podíly této osobě také prodali. Taková doložka dává smysl především pro majoritního společníka. Zajišťuje, že v případě, že bude chtít investor odkoupit společnost jako celek, nebudou minoritní společníci takové transakci bránit.

Tag along právo zrcadlí *drag along*. Zajišťuje, že v případě, že společník zamýšlí odprodat svůj podíl, musí zajistit, aby kupující odkoupil i podíly ostatních společníků. Tato doložka chrání majoritní společníky před situací, kdy se ocitnou ve společnosti s cizím společníkem bez možnosti tuto situaci ovlivnit.

10) *Texas shoot out*

Tato doložka je tak trochu kovbojka. Jedná se však o velmi efektivní možnost zjištění tržní ceny podílu a urychlení vyrovnání se mezi společníky.

Texas shoot out se skládá z *put* a *call* opce. Put opce umožňuje druhému společníkovi navrhnout, aby váš podíl za konkrétní

cenu odkoupil. Call opce naopak umožňuje druhého společníka požádat, aby vám svůj podíl za konkrétní cenu prodal.

V případě, že není put opce realizována a společník odmítne váš podíl odkoupit, můžete po něm požadovat, aby vám prodal ten svůj za stejných podmínek. To platí i obráceně. V případě, že vám společník odmítne svůj podíl v rámci call opce prodat, můžete po něm požadovat, aby za obdobných podmínek odkoupil ten váš.

Je nutné upozornit na zneužitelnost této doložky v případě finančních problémů jednoho ze společníků. Proto je vhodné v rámci této doložky zakotvit omezení na minimální výši ceny podílu.

Způsoby vstupu investora

Postupů, jak můžete využít investiční peníze třetích stran, je více. Stejně tak v rámci jednoho postupu je více možných variant. Shrňme si ty základní:

1) **Úvěr a dluhopis**

Úvěr jsou zkrátka peníze z jedné strany a vrácení jistiny a úroku ze strany druhé. Úvěrové financování je lehce pochopitelné a nepřináší v praxi mnoho otázek. Úvěry jsou typické především pro bankovní financování.

Dluhopis je zase cenný papír, se kterým je spojeno právo na určitý výnos a splacení dlužné částky. V poslední době popularita dluhopisů roste, a to i v businessu střední velikosti.

Na rozdíl od bankovního úvěru nabízí dluhopis mnohdy lepší výnos, neboť je jeho cena stanovena tržně, a to v závislosti na kvalitě a propagaci dluhopisů, nikoli na rozhodnutí risk oddělení banky. Zároveň umožňuje dluhopis lépe designovat vztahy a v rámci dluhopisového programu získat i další financování.

Na druhou stranu je s dluhopisem spojena poměrně velká informační povinnost, nutnost vyhledání investora a vyšší administrativní zátěž.

2) Konvertibilní úvěr / konvertibilní dluhopis

Jedná se o instrumenty popsané výše, nicméně obohacené o možnost přeměny na podíl v případě konkrétních událostí. Věřitel či majitel dluhopisu tak může za předem stanovených podmínek směnit dluhopis za podíl či započíst jistinu úvěru. Po směně se pak investor stává společníkem.

3) Vstup investora do pozice společníka

Nejtypičtějším způsobem, jak získat investiční kapitál, je vstup investora do pozice společníka, čili prodej podílu. Přitom je však několik způsobů, jak lze investorské peníze do společnosti dostat:

a) Příplatek mimo základní kapitál

Velmi hojně užívaný je příplatek mimo základní kapitál. Jedná se o postup, kdy je novému investorovi převeden podíl a v rámci tohoto převodu přijme investor i povinnost takovýto příplatek učinit. Příplatek nevstupuje do základního kapitálu ani nevytváří dluh společnosti vůči společníkům. Příplatek je zároveň možné relativně jednoduše vrátit.[15] Pro rozhodnutí o vrácení příplatku je třeba souhlasu valné hromady, která rozhoduje prostou většinou (v závislosti na struktuře společníků doporučujeme případně kvórum pro toto hlasování zvýšit).

[15] Samozřejmě pouze pokud se společnosti daří. Příplatek je možné vracet pouze v rozsahu, ve kterém převyšuje ztrátu společnosti, a není jej možné vrátit v případě, že by si společnost vrácením příplatku mohla přivodit úpadek.

b) Vklad do základního kapitálu

Vklad od základního kapitálu společnosti je poměrně administrativně náročný způsob, jak dostat finanční prostředky do společnosti.

c) Prodej podílu a úvěrování

Prodej podílu a následné úvěrování je daňově velice výhodnou strategií, která však v praxi ne vždy projde přes odpor investorů. Jedná se o situace, kdy společníci prodají část svého podílu investorovi za plnou částku a tu následně užijí k financování vlastní společnosti úvěrem. Tento postup je vhodný zejména v případech, kdy společníkům již uběhl pětiletý časový test (v případě akcionářů tříletý). Jedná se totiž o efektivní způsob, jak ze společnosti získat peněžní prostředky.

Jde však o rizikový nástroj právě pro investora, neboť společníci mohou tyto peníze ze společnosti získat zpět. Investor obvykle investuje své prostředky do společnosti s tím, že umožní společnosti maximálně rychle růst, nikoliv s tím, že umožní maximálně rychle růst samotným společníkům. Pro investora je tak bezpečnější vydat se cestou příplatku.

4) Vytvoření smluvního stínového podílu

Se stínovými smluvními podíly se setkáváme zejména u zaměstnanců, nicméně v poslední době roste i počet investičních programů konstruovaných pomocí tohoto instrumentu.

V praxi se jedná o smlouvu mezi společností a investory, na jejímž základě společnost získá od investora finanční prostředky.

Obvykle jde o mix podílu na zisku a úroků. Výplata odměny investorovi je často vázána na konkrétní KPIs, eventuálně KGIs. Tento postup je vhodný zejména v případě, že do společnosti investuje množství menších investorů. Zároveň se jedná o extrémně

flexibilní nástroj. V neposlední řadě je výhodou, že takoví investoři nejsou vidět.

Pro větší investory však tento nástroj není vhodný. Investor bývá v případě stínového smluvního podílu poměrně málo chráněn. Zejména přichází o zákonnou ochranu společníka a všechna práva s tím související. Může se tak spolehnout pouze na smluvní vztah.

Jednání s investory a úprava vzájemných práv

Co se týče úvěru a dluhopisu, jedná se o poměrně jednoduché nástroje a není k nim třeba příliš mnoho dodávat. Stínový smluvní podíl se zase v případě větších investic v praxi příliš často neobjevuje. Proto si dále rozebereme pouze vstup investora jako společníka.

Je nutné si uvědomit, že investor má ve vašem podnikání zcela jinou úlohu než vy jako zakladatel. Vaším cílem je dělat byznys, investor má za cíl znásobit výsledek vaší činnosti (ať už pomocí peněz, kontaktů, zkušeností a mentoringu, či pomocí při vývoji).

S postavením investora tak souvisí i práva a povinnosti, které by měl mít či nemít v rámci vaší společnosti. Doporučujeme se přinejmenším zamyslet nad úpravou následujících aspektů vztahů s investorem[16]:

1) **Hlasovací právo investora**
   Hlasovací právo investora by mělo odpovídat jeho postavení ve vaší společnosti.

[16] Všechny doložky zde uvedené jsou pouze doporučeními, jež se nám v praxi mnohokrát osvědčila. Vždy však dbejte na to, aby vaše nastavení práv a povinností s investorem reflektovalo váš skutečný vztah.

V případě, že pro vás investor představuje pouze finanční injekci a nemá vám přinést další přidanou hodnotu, bývá rozumné omezit investora na hlasovacích právech o věcech bezprostředně se týkajících exekutivy (volba jednatele, omezit mu předkupní právo či omezit možnost hlasování o závazcích, které si valná hromada vyhradila do své působnosti). Naopak zde dává smysl spojit s podílem takového investora větší práva na podíl na likvidačním zůstatku, neboť v případě neúspěchu společnosti mu bude takto kompenzována alespoň část investice.

V případě, že se předpokládá, že se investor zapojí do chodu společnosti, je rozumné, aby mohl chod této společnosti ovlivňovat i prostřednictvím valné hromady i v exekutivních otázkách.

2) Souhlas s převodem podílu společníků/investora

Jedná se o skutečně podstatnou úpravu v rámci vztahů s investorem, neboť zásadně ovlivní možnost získání další investice.

V žádném případě nedoporučujeme vytvořit investorovi možnost blokovat převod podílu třetí osobě, neboť vám tato drobnost může doslova zaříznout další financování vaší společnosti.

Zároveň doporučujeme navázat možnost převodu podílu investora na třetí osobu na souhlas valné hromady. Vždy je dobré mít pod kontrolou, kdo se stane společníkem vaší společnosti.

3) Ředění podílů

Tzv. *equity dilution* neboli ředění podílů nastává typicky upsáním nových akcií. Jedná se o situaci, kdy se podíl stávajících akcionářů rozředí, neboť se zvyšuje počet vydaných akcií.

V rámci s. r. o. se upisování akcií neprovádí. Případného ředění podílů se tak docílí smluvní povinností společníků k převodu části obchodního podílu třetí straně v konkrétně definovaných situacích. Též je v s. r. o. možné rozhodnout o zvýšení základního kapitálu. V takovém případě může vzniknout nový druh podílu.

Zároveň splněním vkladové povinnosti osoby, jež tuto povinnost převzala, dojde ke „zředění“ podílu ostatních společníků.[17]

Nastavení podmínek ředění podílů je důležité pro další investiční kola. Rozumný investor by měl racionálně vnímat potřebu dalších investičních peněz. Vzdání se části podílu ve společnosti za možnost rychlejšího růstu je obvykle rozumným kompromisem i pro samotného investora.

Například se může jednat o situaci, kdy máme dva 40% společníky/zakladatele a jednoho 20% investora. V případě dalšího investičního kola by mohlo dojít k prodeji 20 % společnosti novému investorovi, a to poměrně. Nové rozložení ve společnosti by tak odpovídalo dvěma společníkům, z nichž každý by měl 32% podíl, původnímu investorovi s 16% podílem a novému investorovi s 20% podílem.

Ředění podílů je smluvním instrumentem, a je tak velice flexibilní. Je možné jej zastropovat, fixovat na konkrétní částku investice atd.

4) Vestování podílů/akcií

Tzv. vestování podílů/akcií je poměrně rozšířenou praxí typickou pro rozvinuté západní kapitalistické ekonomiky. K nám se však tento institut v průběhu let dostává také.

Jedná se buď o opční zaměstnanecký program, který řadovým pracovníkům umožňuje získat část společnosti, a tím také dostat svoji kůži na trh, nebo o program pro společníky, který má zajistit jejich setrvání ve společnosti.

---

[17] Praktický příklad: V s. r. o. o dvou společnících, z nichž každý drží podíl ve výši 50 % a jehož základní kapitál je 1 000 Kč, dojde k rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu na 1 500 Kč a vzniku nového druhu podílu. Vkladovou povinnost převezme investor. Oba společníci i investor tak budou po splnění vkladové povinnosti disponovat 1/3 podílem ve společnosti.

Opět je v rámci akciové společnosti nastavení opčního programu jednodušší, neboť zaměstnancům mohou být vydány přímo akcie. V rámci s. r. o. je však situace značně komplikovanější a je obvykle nutné přistoupit ke smluvnímu řešení v případě společníků a stínovým opčním programům v případě zaměstnanců.

Můžeme si uvést příklad na zaměstnaneckých opcích. Obvykle je opční program vypisován na období tří let. Jak ukazuje praxe, je vhodnější opční program navázat na plynutí času než na konkrétní milestones a KPIs. Zaměstnanci mohou v rámci tohoto programu participovat buď na podílu na zisku společnosti, či na jednorázové odměně v případě prodeje společnosti. Obvykle je v takových programech stanoveno časové období, za které náleží zaměstnanci vestovaný stínový podíl ve společnosti. Zaměstnanci může být virtuální podíl přidělován bezúplatně či za protiplnění.

5) Vstup dalšího investora

Investiční financování zejména startupů obvykle předpokládá několikakolové financování a vstup více investorů. Již při vstupu prvního investora bývá dobré si nastavit vhodné podmínky pro další investory.

To lze učinit zejména nastavením pravidel pro ředění podílu, úpravou hlasovacích kvór či omezením hlasovacích práv investorů a hlavně domluvou. Jak ukazuje praxe, není silové začleňování investorů do společnosti vhodným řešením a způsobuje obvykle spíše problémy.

Jste investor – na co si dát pozor u digitálního podnikání

Výše jsme popsali jednání s investory z pohledu „startupisty“. Jako právníci však často stojíme i na druhé straně barikády. V rámci naší praxe zastupujeme české i zahraniční VC fondy a angel investory. Pojďme si tedy říct, na co si jako investor dávat pozor.

1) Due diligence

Jako investor se chcete se společností, do které investujete, podrobně seznámit, a to jak z businessové, technické, tak i z právní stránky. K tomuto internímu seznámení slouží proces tzv. due diligence. Podstatou právního due diligence je především kladení otázek zakladatelům a studium dokumentace, která je vám předložena.

Potenciálních problémů, na které je třeba dát si pozor, je mnoho. Ve většině případů však bude pro společnosti podnikající v digitálním světě základem kontrola práv spojených s duševním vlastnictvím (IP), nastavení korporátních vztahů, struktury dluhů a pohledávek společnosti, vztahů se zaměstnanci a dodavateli. Obzvlášť při mezinárodním působení mohou být problematické daňové povinnosti společnosti. V účetnictví se často zapomíná také na aktivaci nákladů na vývoj aplikací, které nejsou tvořeny na zakázku pro konkrétního klienta.

Při hledání právníka poskytujícího M&A služby se soustřeďte v první řadě na to, jak rozumí podnikání. Mnoho kanceláří poskytuje skvělé právní služby, ale porozumění podnikání cílové společnosti dělá divy. Je nutné si uvědomit, že mít v reálném světě vše zcela právně v pořádku, je blízké utopii. Nepodnikáte pro právo, ale pro peníze. Proto je zapotřebí rozlišovat významná právní rizika od těch nevýznamných a znát důsledky porušení právních povinností v praxi.

Dobrý právník umí najít všechny chyby a upozornit na rizika a nedostatky spojené s konkrétní společností.

Skvělý právník najde stejné chyby, rizika a nedostatky, ale protřídí je a předloží vám businessově relevantní, které má smysl řešit.

2) Ochrana lidského kapitálu

S rozvojem firmy roste i její lidský kapitál. Zatímco v raných fázích startupu je lidský kapitál tvořen především zakladateli, v pozdější, korporátní fázi se stávají více a více důležitými i ostatní zaměstnanci společnosti.

V obou případech stojí za to lidský kapitál chránit. Ochranou lidského kapitálu rozumíme především udržení daného pracovníka ve společnosti, aby i nadále plnil své funkce.

V případě zakladatelů lze doporučit inkorporovat do investiční smlouvy závazek pracovat po určitou dobu pro společnost. Struktura takového závazku bývá různá (může jít jak o stanovení minimálního počtu odpracovaných hodin, tak i o široce vymezenou povinnost pracovat pro společnost a jednat v jejím zájmu).

Co do ostatních pracovníků, je vhodné zajistit (zejména v případě úplné akvizice společnosti či v případě, že dochází k exitu významného společníka), že nedojde k odchodu nejpodstatnějších zaměstnanců. To je obvykle zabezpečeno závazkem exitujících společníků zajistit uzavření nových pracovních smluv stávajícími zaměstnanci a zákazem „přetahování“ stávajících zaměstnanců.

Mnoho investorů má tendence přehlížet důležitost lidského kapitálu ve startupu. Je třeba si uvědomit, že zejména v raných fázích vývoje společnosti je investováno spíše do zakladatelů než do jejich businessu. Business model v těchto fázích se mění každým dnem, zakladatelé však zůstávají titíž. Pokud se vám líbí podnikatelský nápad, ale máte značné pochybnosti o kvalitě zakladatelů, je na zvážení, zda do takového podnikání vůbec vstupovat. Pokud se přece jen rozhodnete vstoupit, doložky týkající se lidského kapitálu mohou vaší investici posloužit jako záchranný kruh.

3) **Nastavení kvór × povinný souhlas investora**

Rozhodování v obchodních společnostech se řídí konkrétními pravidly danými zákonem a společenskou smlouvou/stanovami, případně dohodou mezi společníky.

Šíře přijímaných rozhodnutí je velká. Existují rozhodnutí, která nemají vliv na investorovy zájmy, a pak jsou taková, která do zájmů investora bezprostředně zasahují. Právě proti takovým rozhodnutím je vhodné se jako investor chránit.

Nastavení kvór je velice účinným instrumentem, jak pohlídat, že ostatní společníci společnosti, do které investujete, nebudou zneužívat svého většinového postavení (více v kapitole Jak si nastavit vztahy se společníky).

Samotné nastavení kvór a rozhodnutí v konkrétních věcech je velice individuální. Jako ukázkový příklad však může posloužit nastavení kvóra pro jmenování a odvolání jednatele. Jednatel má na starosti obchodní vedení společnosti i jednání za společnost navenek. Navíc je za toto vedení a jednání na rozdíl od společníka odpovědný. Defaultně se jednatel jmenuje a odvolává prostou většinou hlasů na valné hromadě. Je však možné zvýšit kvórum tak, aby bylo hlasování investora nutné. Zároveň se dá též pracovat s nastavením prioritních podílů (viz níže).

Alternativou k nastavení kvór může být společnická dohoda o nutnosti souhlasu investora s konkrétními rozhodnutími valné hromady. Rozdílem jsou však důsledky porušení. Zatímco v případě nedodržení kvór je následkem neplatnost rozhodnutí valné hromady, nedodržení společnické dohody je „pouze“ porušením smlouvy. Důsledky porušení smlouvy jsou pak obvykle v této smlouvě upravené (například smluvní pokuta).

Velmi často se právníci snaží získat pro investora maximální množství práv v rámci společnosti. Je však třeba vždy pečlivě hodnotit, zda není takový postup v rozporu s primárním cílem investora, kterým je vydělat peníze. Uzurpace maximálního množství práv může brzdit rozvoj společnosti, demotivovat zakladatele

a též odradit od vstupu případného dalšího investora, jehož kapitál by mohl společnost posunout vpřed.

4) Studujte strukturu společníků

Ve většině začínajících startupů je struktura společníků jednoduchá. Jeden/dva zakladatelé a hotovo. Pokud však vstupujete do již rozjeté společnosti, která je navíc tvořena více investory, je společnická struktura složitější. Je vhodné znát vztahy mezi společníky, vědět o existenci tichých společníků i o osobních závazcích zakladatelů týkajících se podílu ve společnosti.

Typicky bude vaše studium společnické struktury vypadat následovně. Nejprve prostudujte společenskou smlouvu/stanovy společnosti a údaje zapsané v obchodním rejstříku (vše dostupné online). Následně se ptejte po jakýchkoliv společnických dohodách (shareholders agreement), konvertibilních úvěrech (convertible notes), dohodách o tichém společenství, rodinném statusu společníků, předmanželských smlouvách apod.

Strukturu společnických podílů je třeba hodnotit nejen z hlediska aktuální situace, ale i s ohledem na další vývoj společnosti. Investiční financování je obvykle vícekolové a zrcadlí postupný vývoj startupu. Nevhodná strukturace podílů (například zisk příliš vysokého podílu investorem) může omezit možnosti dalšího financování. Při posuzování rozložení sil ve společnosti se tak dívejte vždy za roh a nehodnoťte pouze na základě aktuální situace.

5) Prioritní podíly/akcie

Investor a zakladatelé mají od své účasti ve společnosti obvykle různá očekávání. Zatímco zakladatelé jsou aktivními aktéry zodpovědnými za chod businessu, role investora má spíše charakter pasivní. Zároveň se liší rizikový profil zakladatelů a investora.

Tato specifika je vhodné reflektovat i v rozdělení práv spojených s podílem nebo akciemi. Zákon o obchodních korporacích umožňuje existenci více druhů podílů s různými právy do tohoto

podílu vtělenými (blíže k rozdělení podílů v kapitole Jak nastavit vztahy mezi společníky). S prioritním podílem může být spojeno například přednostní právo na dividendu (do výše investice), přednostní podíl na likvidačním zůstatku nebo nutnost souhlasu investora s konkrétními rozhodnutími valné hromady (konstruováno prostřednictvím nastavení kvóra pro společníky s prioritním podílem).

Prioritní podíl je vhodné vnímat jako prostředek ochrany investice investora a též jako způsob, jak reflektovat role jednotlivých společníků ve společnosti. Zejména je vhodné pracovat se třemi základními právy společníka, a to právem na podíl na zisku, hlasovacím právem a právem na podíl na likvidačním zůstatku.

6) Postupná výplata investice

Zejména v praxi startupových inkubátorů jsou často uplatňovány postupné výplaty investice v závislosti na stanovených KPIs. Takový postup není uplatnitelný obecně, nicméně jej lze doporučit tam, kde výdaje startupu jsou předvídatelné, a tam, kde chce investor dodatečně chránit svoji investici a minimalizovat případné ztráty.

Postupné výplaty mohou být realizovány mnoha způsoby v závislosti na pozici investora a možnosti stanovení KPIs. Zásadní je zde nastavení podílu investora vzhledem k postupnému uvolňování investice. Podstatná je především otázka, zda investor získá celý podíl ihned a výplaty bude realizovat postupně, či zda dojde k nabývání podílu postupně souběžně s uvolňováním výplat. Není třeba dodávat, že z hlediska investora je výhodnější nabýt podíl ihned s tím, že jsou výplaty startupu realizovány postupně.

V rámci VC fondů a angel investorů se v naší praxi nesetkáváme s postupnými výplatami příliš často. Zejména v pozdějších fázích vývoje startupu, kdy již existují první platící zákazníci, není tento postup žádoucí. Dochází totiž k omezení možnosti zakladatelů nárazově disponovat s finančními prostředky a v případě neplně-

ní postupných výplat může dojít k ohrožení již fungující společnosti.

7) Vstup dalších investorů

Zejména u startupů s mezinárodní ambicí se v businessových reáliích dnešních dnů očekává několikakolové financování s množstvím dalších investorů. V takovém případě je vhodné již před prvním vstupem investora do společnosti nastavit pravidla pro vstup investorů dalších a pro dispozice s podíly. Zejména je vhodné zmínit nastavení převoditelnosti podílů, drag a tag along doložky a ředění podílů (více v kapitole Jak si nastavit vztahy mezi společníky).

Doporučujeme již v rámci vyjednávání Term Sheetu (podmínek investice) zahrnout základní nastavení pro další provádění investičních kol. Ještě předtím, než do startupu své peníze vnesete, byste měli vědět, jaký bude postup v dalším investičním kole, zda od vás bude očekávána další investice, za jakých podmínek vstoupí nový investor atd.

8) Závazek founderů jako fyzických osob

Závazek zakladatelů společnosti jako fyzických osob je poměrně choulostivou záležitostí. Pokud bych se měl pokusit o zobecnění, tak je spíše standardem společníky jako fyzické osoby nezavazovat nad míru nutnou pro realizaci transakce. Je třeba si uvědomit, že závazek zakladatelů jako fyzických osob může velkou měrou zasáhnout do jejich osobní sféry. Může tak dojít k situaci, kdy podnikání zničí člověku život.

Proto by měl mít investor vždy dobrý důvod k zakotvení takového závazku. Zároveň by struktura závazku zakladatelů měla být nastavena takovým způsobem, aby měl zakladatel vždy velkou míru kontroly, že jej splní.

Příkladem závazku zakladatelů jako fyzických osob může být povinnost pracovat pro společnost. V rámci takové povinnosti se

zakladatelé zaváží k tomu, že pro startup budou po dobu jednoho nebo dvou let poskytovat služby v rozsahu 160 hodin měsíčně (tj. ekvivalent běžné pracovní doby). Dalším závazkem může být zákaz konkurence zakladatelů.

Naopak obecně nebývá vhodné implementovat různé formy ručení zakladatelů za investici poskytovanou startupu.

Jedním z podstatných předpokladů fungování investiční spolupráce jsou kvalitní vztahy investora se zakladateli. Je třeba si uvědomit, že jakákoliv silová právní řešení mohou ve výsledku postihnout negativně samotnou společnost. Proto je třeba počítat s tím, že v případě vymáhání osobních závazků zakladatelů dojde pravděpodobně k nevratnému narušení vztahů ve společnosti.

Jak se zbavit minoritního společníka

Jedním z častých omylů podnikatelů je přesvědčení, že majoritní společník je „králem“ společnosti a může si v ní dělat co chce. Pravdou však je, že minoritní společník je chráněný zákonem a i přesto, že vlastní pouhých 5 % společnosti, do ní může zásadně zasáhnout.

Společníci by tak měli znát limity vlastního chování vůči ostatním společníkům, kterými jsou:

1) **Zjevné zneužití práv**

Zjevné zneužití práv je obecným právním korektivem, který stanoví v podstatě následující: *„Vykonávejte svá práva tak, jak je předpokládáno, že je budete vykonávat.“* Tj. nevyužívejte svá práva pouze formálně, nesměřujte výkon svých práv k poškození jiných osob a nešikanujte výkonem svých práv ostatní.

Co znamenají tyto právní teze v obchodní praxi? Znamená to, že v případě, že činíte v rámci společnosti nějaké rozhodnutí, měli byste k nim mít konkrétní, právem aprobovaný důvod. V praxi byste tak měli dokázat ekonomicky vysvětlit a vyargumentovat podstatu každého rozhodnutí.

2) **Povinnost loajality vůči společnosti**

Jak je již z názvu patrné, vztahuje se tato povinnost společníka přímo vůči společnosti, nikoliv vůči ostatním společníkům.

Obsahem této povinnosti je zákaz aktivit společníka směřujících k přímému poškození společnosti. Především se jedná o zákaz zneužití hlasovacího práva za účelem poškození celku, porušování společenské smlouvy, vyvíjení neúměrného tlaku na statutární orgány, jenž by mohl vést k újmě společnosti, atd.

Způsobů, jak se zbavit společníků, je několik. Dále vycházíme z defaultního nastavení společenské smlouvy. Pro využití těchto postupů je tedy vždy

třeba zkontrolovat, zda není ve vaší společenské smlouvě takovýto postup upraven odchylně. Zároveň je v rámci každého navrhovaného postupu třeba dbát limitů stanovených zákazem zjevného zneužití práv a povinností loajality společníka.

1) Zvýšení základního kapitálu

O zvýšení základního kapitálu rozhoduje valná hromada, a to ⅔ hlasů všech společníků. V případě, že by bylo toto rozhodnutí o zvýšení přijímáno nepoměrně (někteří držitelé podílů by se podíleli více než jiní), či v případě, že by bylo rozhodnuto o navýšení pouze u některých podílů, je zapotřebí souhlas všech společníků. Navýšení základního kapitálu je silové řešení, jak rozředit podíl minoritního společníka.

V praxi je postup následující. Společnost se základním kapitálem 1 000 Kč má dva společníky. Jeden drží podíl ve výši 90 % a druhý 10 %. Majoritní společník rozhodne o zvýšení základního kapitálu na 1 000 000 Kč. To znamená, že na minoritního společníka by v případě převzetí vkladové povinnosti připadla vkladová povinnost ve výši 100 000 Kč. V případě, že se společník rozhodne vkladovou povinnost nepřijmout a majoritní společník svoji povinnost přijme, dojde k rozředění podílu minoritního společníka, který bude po zvýšení základního kapitálu odpovídat 0,0001 %.

Je však nutné dbát na skutečnost, že i majoritní společník musí v případě přijetí vkladové povinnosti tuto povinnost plnit. Vzhledem ke skutečnosti, že je takový společník obvykle i jednatelem a má pod kontrolou peněžní prostředky společnosti, to však nepředstavuje takové riziko jako v případě minoritního společníka.

2) Squeeze out

Squeez out neboli nucený přechod účastnických cenných papírů je zákonem upravený proces vytěsnění minoritních akcionářů. Umožňuje majoritnímu akcionáři, který drží akcie, jejichž jmenovitá hodnota odpovídá alespoň 90 % základního kapitálu,

rozhodnout o nuceném přechodu zbylých akcií na jeho osobu. Za tento přechod samozřejmě vytěsňovaným akcionářům náleží přiměřené protiplnění.

Jedním z možných postupů v případě s. r. o. je pak přeměna společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost. Pro schválení takové přeměny je zapotřebí rozhodnutí valné hromady, pro nějž hlasovaly ¾ všech přítomných společníků.

Zároveň je nutné upozornit na to, že přeměna je poměrně administrativně náročná a nákladná procedura, a společník tak musí pečlivě počítat, zda se mu takový postup vyplatí.

3) **Nevyplácení zisku**

O rozdělení zisku společnosti rozhoduje valná hromada. Velmi primitivním, avšak poměrně účinným způsobem, jak vyhladovět minoritního společníka, je držet zisk ve společnosti a nevyplácet jej.

Jak se bránit v případě, že jste minoritním společníkem

V případě, že jste minoritním společníkem, taháte zkrátka za kratší provaz téměř vždy. Nejefektivnější obranou je adaptace společenské smlouvy a dohody mezi společníky ještě před vznikem sporu. Jako minoritní společník je dobré vydobýt si co nejvíce práv již na začátku. Dobrou ochranou minoritního společníka bývá nastavení kvór, tak aby byl jeho souhlas nutný (například pro jmenování a odvolání jednatele, přijetí rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu, nutnost souhlasu s převodem podílů ostatních společníků atd.).

Minoritní společník má stejně jako ostatní společníci právo podílet se na vedení společnosti. Z toho vyplývá právo minoritního společníka účast-

nit se valné hromady, hlasovat (pokud není hlasovací právo omezeno), předkládat návrhy atd. První z linií obrany minoritního společníka je tak splnění všech formálních požadavků na výkon těchto práv (řádné svolání valné hromady, řádný průběh valné hromady atd.).

Další z linií obrany je informační povinnost společnosti a s tím spojené právo na informace společníka. To může a má být využito ke kontrole vedení společnosti. Společník má právo nahlížet do účetnictví společnosti, do obchodních smluv, bankovních výkazů atd. Právě pomocí provádění kontrol může společník vytvářet dodatečný tlak na vedení společnosti, pro které bude každá chyba znamenat potenciální hrozbu společnické žaloby.

V poslední řadě se společník může zaměřit na výše zmíněná omezení a namítat zneužití práva či porušení povinnosti loajality společníka vůči společnosti. Vzhledem k abstraktnosti těchto institutů bývá však problematické prokázat vznik škody či neúčinnost jednání zneužívajícího právo.

Exit – kdo je připraven, není překvapen

Snad jako nikdy jindy je v případě exitu skutečně třeba být připraven. Případná nepéče v přípravě společnosti vás může velmi snadno připravit o celý obchod.

Situace v případě převzetí a prodeje celé společnosti je skutečně charakteristická následujícími vlastnostmi:

1) **Na všechno se spěchá.** V případě velkých dealů bývá téměř bez výjimky přítomen velký tlak. Častou praxí je stanovení šibeničních dat pro closing. Všechny dokumenty potřebné pro tzv. due diligence (jedná se o proces kontroly vaší společnosti) jsou vyžadovány co nejdříve.

Důvodů tohoto spěchu je více. Jednak se často jedná o úmyslný trik kupujícího, jenž se snaží pomocí tlaku získat lepší pozici, jednak je často třeba proces urychlit kvůli ochraně informací a též, zejména v případech velkých korporací, vychází často tento spěch z vnitřních deadlinů společnosti spojených s financováním.

2) **Chaos všude.** Až při procesu due diligence zjistíte, jak velké množství různé dokumentace ve společnosti máte. Očekávejte extrémní množství e-mailů s velkým množstvím osob v kopii.

3) **Každý, kdo může začít dělat problémy, je začne dělat.** Ve chvíli, kdy jste pod tlakem a skutečně potřebujete deal uzavřít, jste v nejhorší možné vyjednávací pozici. Každý, s kým nemáte skvělé vztahy a kdo vám může kvůli vlastnímu prospěchu hodit klacky pod nohy, to udělá. Máte minoritního společníka? Očekávejte, že se pod hrozbou zmaření celého dealu pokusí získat více, než mu náleží.

V takové situaci je tedy třeba být připraven. Níže uvedené je jakýmsi minimálním seznamem věcí, které byste měli vyřešit předtím, než začnete o exitu jednat:

1) **Drag a tag along.** Jak jsme popisovali výše, je tato doložka skutečně vhodná pro efektivní exit. Umožní vám zbavit se problémů s minoritními rebelujícími společníky.

2) **Pořešte IP.** Zejména u IT společností s vlastním produktem je toto zásadní krok. Máte vlastní softwarové produkty? Ujistěte se, že vaše společnost disponuje všemi potřebnými právy a licencemi k těmto produktům.

   Velmi typická je totiž situace, kdy společníci začnou programovat svůj produkt „na zelené louce“. Až následně, když už něco hodnotného vytvoří, si založí společnost a dále fungují v rámci

společnosti. K tomu se navíc obvykle nějaký ten zaměstnanec či společník obmění. Toto je typická průserová situace. Pokud není jasno, že všechna práva patří společnosti, může se objevit některý z „historických společníků“ a začít si činit nároky. Pro kupujícího je to pak skutečně velký „red flag“. Nikdo nechce kupovat společnost, jež vydělává na softwaru či jiném IP produktu, který jí možná ani nepatří.

Přitom se tato situace dá vyřešit extrémně rychle pomocí pár smluv.

3) **Mluvte s účetními.** Dejte vašim účetním šanci se připravit. Účetnictví bude podléhat poměrně podrobné prověrce a ne vždy je v chodu společnosti vše vedeno správně. Přitom se dá dost věcí opravit a účetnictví před prodejem „učesat“. Vyhnete se tak všetečným otázkám právníků a účetních protistran a možnému vzniku dalších otázek.

4) **Projděte vaše smlouvy předem.** Shromážděte vaše smlouvy a udělejte vlastní prověrku předem. Vaším úkolem je kupujícího nepřekvapit, a tím spíše byste neměli překvapit sami sebe. Historické smlouvy s nejednoznačným závazky jsou zkrátka problém. Pokud již jen vzdáleně uvažujete o prodeji společnosti, toto je věc, které se můžete věnovat kdykoliv.

5) **Ukažte fungující společnost.** Všechno, co chce kupující při převzetí a kontrole společnosti zjistit, je nic. Kupující nechce žádná překvapení, jediné, co je třeba ukázat, je fungující společnost. Předvést, že základní věci, jako je IP, smlouvy, účetnictví je v pořádku a že společnost vydělává tolik, kolik se tvrdí, a nehrozí žádný vnější průšvih v podobě sankce či nečekané smlouvy či vnitřní průšvih v podobě problematicky strukturovaných vztahů.

6) **Mlčenlivost.** Nejeden velký obchod v naší praxi skončil jen kvůli zbytečným řečem. V případě, že jednáte s kupujícím, nechte si to pro sebe. Velké společnosti mají extrémně citlivou politiku, co se týče úniku informací. Nemluvte o obchodu ani po jeho uzavření. Neříkejte částky, za které bylo prodáno, a v případě medializace nepodlehněte tlaku novinářů. Peníze mají rády klid a ticho a v případě korporátních transakcí to platí dvojnásob.

Zdroje

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 90/2019
2. Rozsudek SDEU ze dne 21. 2. 2006 ve věci C-255/02, Halifax.
3. Rozsudek SDEU ze dne 21. 2. 2008 ve věci C-425/06, Part Service.
4. Rozsudek SDEU ze dne 22. 12. 2010 ve věci C-103/09, Weald Leasing, a ze dne 8. 11. 2007 ve věci C-251/06, ING. AUER.
5. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2017, čj. 1 Afs 16/2017 – 43.
6. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, sp. zn. 1 Afs 107/2004.
7. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, sp. zn. 9 Afs 57/2015.
8. Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 29. 1. 2020, č. 558/29.01.20

Michal Hanych, Jaroslav Hroch, Kirill Juran,
Michal Novotný, Simona Posmiková, Barbora Šaldová
Korporátní struktury a transakce

Obálka a sazba: Martin Stehlík
Jazyková korektura: Hedvika Landová

Vydalo nakladatelství Martin Toman–Backstage Books
Brigádnická 73, 621 00 Brno
v roce 2020 jako svou 34. publikaci

Vydání první, 84 stran

ISBN 978-80-88049-21-0 (formát pdf)

redakce@backstagebooks.cz
www.backstagebooks.cz